80- KITABU'D-DAAVAT
1- Istigfarin En Faziletli Olani Babi
2- Peygamber(S}'În Gündüz Ve Gece Istigfar Etmesi Babi
3- Tevbe Babi
4- Sag Yan Üzerine Yatmak Babi
5- Bâb: Insan Temiz Olarak Geceledigi Zaman
6- Insanin Uyumak Istedigi Zaman Söyleyecegi Duâ Babi
7- (Yatista) Sag Eli Sag Yanagin Altina Koymak Babi
8- Sag Taraf Üzerinde Uyuma(Nin Müstehâbligi) Babi
9- Geceleyin Uykudan Uyandigi Zaman (Okunmasi Müstehâb Olacak) Duâ Babi
10- Uyuma Sirasinda (Allâhu Ekber Ve Subhânallah Demek Suretiyle) Tekbîr Ve Tesbîh Etmek Babi
11- Uyuma Sirasinda Allah'a Siginmak Ve Okumak Babi
12- Bâb:
13- Gece Yarisinda Duâ Etme(Nin Fazileti) Babi
14- (Hacetini Gidermek Için) Halâya Giris Sirasinda Söylenecek Duâ Babi
15- Insanin Sabaha Ulastigi Zaman Söyleyecegi Duâ Babi
16- Namazda Duâ Babi
17- Farz Namaz Ardinda Yapilacak Duâ Babi
18- Yüce Allah'in Su Kavli Babi:
19- Duada Seci'li Ve Kaafiyeli Sözlerin Mekruh Olacagi Bâbi
20- Bâb:
21- Bâb: Acele Etmedigi Takdirde Kulun Duasina Icabet Olunur
22- Duada Elleri Kaldirmak Babi
23- Kibleden Baska Tarafa Yönelerek Dua Etme(Nin Cevazi) Babi
24- Kibleye Yönelerek Duâ Etmek Babi
25- Peygamber(S)'In Kendi Hizmetçisine Ömür Uzunlugu Ve Mal Çoklugu Ile Duâ Etmesi Babi
26- Keder, Hüzün Veren Seyler Sirasinda (Okunacak) Dua Babi
27- Belânin Mesakkatinden Allah'a Siginmak Babi
28- Peygamber(S)'In: 'Allâhumme! Er-Refîkah-Ahâ { = Yâ Allah! En Yüksek Refik'i Tercih Ederim)" Duasi Babi
29-Ölümle Ve Hayâtla Duâ Etme(Nin Hükmü) Babi
30- Çocuklara Duâ Etmek Ve Baslarina Meshetmek Babi
31- Peygamber (S) Üzerine Salât Okumak Babi
32- Bâb: Peygamber(S)'Den Baskasi Üzerine Salât Okunur Mu?
33- Peygamber(S)'In: 'Her Kime Eza Verdiysem, Bunu Onun Lehine Bir Temizleme Ve Bir Rahmet Kil!" Sözü Babi
34- Fitnelerden Allah'a Siginmak Babi
35- Erkeklerin Galebesinden (Kahrindan) Allah'a Siginmak Babi
36- Kabir Azabindan Allah'a Siginmak Babi
37- Cimrilikten Allah'a Siginmak Babi

38- Hayât Ve Ölüm Fitnelerinden Allah'a Siginmak Babi
39- Günâhtan Ve Borçtan Allah'a Siginmak Babi
40- Korkakliktan Ve Tenbellikten Allah'a Siginmak Babi
41- buhlden (yâni cimrilikten) allah'a siginmak babi
42- Ömrün En Degersizinden Allah'a Siginmak Babi
43- Vebanin Ve Hastaligin Kaldirilmasina Duâ Etmek Babi
44- Ömrün En Degersizinden, Dünyânin Fitnesinden Ve Atesin Fitnesinden Allah'a Siginmak Babi
45- Zenginlik Fitnesinden Allah'a Siginmak Babi
46- Fakîrlik Fitnesinden Allah'a Siginmak Babi
47- Mal Çoklugu Ile, Bereketle Duâ Etmek Babi
48- Hayirlisini Isteme Sirasinda (Okunacak) Duâ Babi
49- Abdest Almak Sirasinda Duâ Etmek Babi
50- Insanin Yüksek Bir Yere Çiktiginda Duâ Etmesi Babi
51- Bir Vâdîye Indigi Zaman Duâ Etmek Babi
52- Insanin, Bir Sefere Çikmak Yâhud Seferden Dönmek Istedigi Zamanlarda Söyleyecegi Duâ Babi
53- Evlenen Kimseye Yapilacak Duâ Babi
54- (Cinsi Münasebet Için) Esine Geldigi Zaman Söyleyecegi Duâ Babi
55- Peygamber(S)1n "Rabbena Âtinâ Fvd-Dünyâ Haseneten.., " Kavli (Yânî Duâsi) Babi
56- Dünyâ Fitnesinden Allah'a Siginmak Babi
57- Duayi Tekrar Tekrar Yapmak Bâbî
58- Müsrikler Aleyhine Beddua Babi Ibn Mes'ûd Da: Peygamber (S)
59- Müsrikler Lehine Duâ Babi
60- Peygamberdin "Allâhumme'gfir Lî Mâ Kaddemtu Ve Ahhartu" Duasi Babi
61- Peygamber(S)'In: "Bizim Yahudiler Hakkindaki Duamiz Kabul Olunur, Onlarin Bizim Hakkimizdaki Dualari Kabul Olunmaz" Kavli Babi
62- Cumua Günü Icabet Ümîd Edilen Saatte Duâ Etmek Babi
63- (Duâ Sonunda) "Âmîn" Demek Babi
64- "Lâ Ilahe Ille'llâh" Demenin Fazileti Babi
65- "Subhânallah" Demenin Fazileti Babi
66- Aziz Ve Celîl Olan Allah'i Anmanin Fadli Babi
67- "Lâ Havle Velâ Kuvvete Illâ Billahi' Kavli(Nin Fazîleti) Babi
68- Bâb:
69- (Usandirmamak Için) Zaman Zaman Va'z Ve Ders Yapmak Babi
Bu Kitabi, Kur'ân'dan Bâzi Duâ Metinleriyle Bitirelim

Rahman ve Rahim olan Allah'in ismiyle

80- KITABU'D-DAAVAT

(Dualar Kitabi)

Yüce Allah'in su kavli:
"RabbHniz söyle buyurdu: Bana dua edin, size icabet edeyim. Çünkü bana ibâdetten büyüklük taslayanlar, hor ve hakîr cehenneme gireceklerdir" (el-Mu'min: 60) [1], Her peygamber için kabul edilmis bir dua vardir [2]

1-..... Bize Mâlik, Ebu'z-Zinâd'dan; o da el-A'rec'den; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, RasûJ- Hah (S): "Herpeygamberin duâ edegeldigi (kabul edilmis iir duâs- vardir. Ben o duami, âhi-reîte ümmetime sefaat etmek için saklamak istiyorum" buyurmustur.
Ve bana Halîfe ibn Hayyât söyledi: Mu'temir söyle demistir: Ben babam Süleyman et-Teymî'den isittim; o da Enes ibn Mâlik'ten ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Her peygamber bir istek istedi -yâhud söyle buyurdu:- Her peygamberin bir duasi vardir, onunla dua etti de duasi kabul olundu. Ben ise duami kiyamet gününde ümmetime sefaat için ayirdim" [3].

1- Istigfarin En Faziletli Olani Babi [4]

Ve Yüce Allah'in su kavilleri:
"... Rabb'inizden magfiret dileyin. Çünkü O çok magfiret edicidir. Gök üstünüze bol yagmur saliverir. Sizin mallarinizi ve ogullarinizi çogaltir, size baglar, bustânlar verir, size irmaklar akitir" (Nüh: 10-12) [5];
"Ve çirkin bir günâh isledikleri yâhud nefislerine zulmettikleri vakit Allah'i hatirlayarak hemen günâhlarinin magfiret edilmesini isteyenlerdir. Günâhlari Allah'tan baska kim magfiret eder? Bir de onlar isledikleri günâh üzerinde, bilip dururken israr etmeyenlerdir" (âiu imrân: 135) [6].

2-.....Buseyr ibn Ka'b el-Adevî söyle demistir: Bana Seddâd ibn Evs (R) tahdîs etti ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Sey-yidu'l-istigfâr (yâni istigfar dualarinin ulusu) Allah'tan söyle magfiret dilemektir:
Allâhumme ente Rabbîlâ ilahe illâ ente, halaktenî ve ene abdu-ke ve ene alâ ahdike ve va 'dike mastata 'tu. Eûzu bike min serri mâ sana'tu. Ebûu leke bi-nVmetike aliyye ve ebûu bi-zenbî fagfir lî. Fe-innehû lâ yagfiru 'z-zunûbe illâ ente.
(= Yâ Allah! Benim Rabb'im Sen'sin. Sen'den baska ilâh yoktur. Beni Sen yarattin. Ben Sen'in kulunum ve gücüm yettigi kadar ezelde Sana verdigim ahd ve va'd üzere sabitim. Isledigim günâhlarin serrinden Sana siginirim. Bana ihsan eyledigin ni'metlerini i'tirâf ederim, günâhimi da i'tirâf ederim. Benim günâhlarimi magfiret eyle! Su muhakkak ki, günâhlari Sen'den baskasi magfiret edemez!)"
Peygamber buyurdu ki: "Bu seyyidu'l-istigfâr duasini her kim kalbiyle sevâb ve faziletine kesin inanarak gündüz okur da o gün aksama girmeden önce ölürse, o kimse cennet ehlindendir. Her kim de sevâb ve faziletine kesin inanarak bunu geceleyin okur da sabaha girmeden evvel ölürse, o kimse de cennet ehli zümresindendir" [7].

2- Peygamber(S}'În Gündüz Ve Gece Istigfar Etmesi Babi

3-.....Ebû Hureyre (R): Ben Rasûlullah(S)'tan isittim: "Vallahi ben Allah'a günde yetmis defadan fazla muhakkak istigfar ve tevbe ederim" buyuruyordu, demistir [8].

3- Tevbe Babi

Katâde: "Ey îmân edenler, tam dogruluk ve hulûsa mâlik bir tevbe ile Allah'a dönün..." (et-Tahrîm: 8) kavlindeki "Tevbeten nasûhan", "es-Sâdikatu'n- nâsiha" yâni "Dogru ve nasihat edici tevbe" ma'nâsinadir, demistir [9].

4-.....Bize Ebû Sihâb, el-A'mes'ten; o da Umâre ibn Umeyr'den; o da el-Hâris ibn Suveyd'den tahdîs etti. Bize Abdullah ibn Mes'-ûd (R) iki hadîs tahdîs etti. Bunlardan birisi Peygamber(S)'den, digeri de Ibn Mes'ûd'un kendisindendir: Ibn Mes'ûd kendisinden olarak söyle dedi: Mü'min kisi günâhlarini (hayâlinde büyütüp) söyle görür: Gû-yâ kendisi bir dagin eteginde oturuyor ve dagin üzerine düsmesinden korkuyor. Fâcir kisi de günâhlarini burnunun üstüne konan bir sinek gibi görür, o sinegi eliyle söylece kovar!
Râvî Ebû Sihâb: Bu hadîsi bana seyhim ("O, sinegi eliyle söylece kovar" sözünün tefsiri olarak) elini burnunun üstünde tutarak rivayet etti, demistir.
Sonra Ibn Mes'ûd (Rasülullah'tan rivayet ederek) söyle dedi: "Allah kulunun tevbesinden, su kisinin ferahindan daha fazla ferahlanir: Bu kisi (yolcu olup) yaninda devesi, üstünde suyu, azigi oldugu hâlde varip sahrada korkunç bir yere inmis, basini yere koyarak hafif bir uyku uyumustu. Uyaninca devesinin gitmis oldugunu anladi.
(Devesini aramaga çikti.) Sicaklik, susuzlukyâhud Allah'in diledigi istirablar bu zât üzerinde siddetle te'sîr edince (kendi kendine): Eski yerime olsun döneyim! dedi ve dönüp geldi. Az bir uyku daha uyudu. Sonra uyanip basim kaldirinca devesini yaninda buldu" [10].
Bu hadîsi el-A'nies'ten rivayet etmekte Ebû Sihâb el-Hannât'a Ebû Avâne ile Cerîr de mutâbaat etmislerdir.
Ebû Usâme de söyle dedi: Bize el-Ames tahdîs etti. Bize Umâre tahdîs etti. Ben el-Hâris ibn Suveyd'den isittim. Su'be ile Ebü Müslim de el-A'mes'ten; o da Ibrâhîm et-Teymî'den; o da el-Hâris ibn Suveyd'den söyledi.
Ebû Muâviye de söyle dedi: Bize el-A'mes, Umâre'den; o da el-Esved'den; o da Abdullah ibn Mes'ûd'dan tahdîs etti.
Yine el-A'mes, Umâre'den; o da Ibrâhîm et-Teymî'den; o da el-Hâris ibn Suveyd'den; o da Abdullah ibn Mes'ûd'dan tahdîs etti [11].

5-.....Buradaki iki seneddeEnes ibn Mâlik (R) söyle demistir:
Rasûlullah (S): "Allah, kulunun teybe etmesiyle, herhangi birinizin çöl bir arazîde kaybetmis

oldugu devesine ansizin tesadüf edivermesi anindaki sevincinden daha çok sevinir" buyurdu.

4- Sag Yan Üzerine Yatmak Babi

6-.....Âise (R) söyle demistir: Peygamber (S) geceleyin onbir rek'at namaz kilardi. Fecr tulü' ettigi zaman da hafif iki rek'at daha kilar, sonra müezzin ikaameti haber vermek üzere gelinceye kadar sag yani üzerine yatardi [12].

5- Bâb: Insan Temiz Olarak Geceledigi Zaman

7-.....el-Berâ ibn Âzib (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "Yatagina vardiginda evvelâ namaz abdesti gibi abdesî al. Sonra sag tarafin üzerine uzan ve su duayi söyle:
Allâhumme eslemtu nefsî ileyke ve favvadtu emri ileyke ve elce 'tu zahrî ileyke rehbeten ve ragbeten ileyke. Lâ melcee velâ mencâ minke illâ ileyke. Âmentu bi-KitâbikeHlezî enzelte ve bi-Nebiyyike'llezî erselte.
(= Yâ Allah! Kendimi Sana teslim ettim ve isimi Sana ismarladim. Çünkü korkum da Sen'dendir, ümidim de Sen'dendir. Sen'den siginacak yer varsa, o da Sen'sin; Sen'den kurtulacak yer varsa yine Sen'sin! Indirdigin Kitâb'ma ve gönderdigin Peygamberine îmân ettim.)
Eger o gece ölecek olursan, fitrat üzere ölürsün. Sen bu sözleri, o gün söyleyecegin sözlerin en sonu yap!" buyurdu.
Ben bu duayi O'nun huzurunda iyice ezberleyip tekrar etmek istedim de: "Ve gönderdigin Rasûlü'ne îmân ettim" dedim. Peygamber:
— "Hayir, 'Gönderdigin Peygamber'ine" diye (düzeltti de ayni lafizlarla okumami) buyurdu [13].

6- Insanin Uyumak Istedigi Zaman Söyleyecegi Duâ Babi

8-.....Huzeyfe ibmi'l-Yemân (R) söyle demistir: Peygamber (S) yatagina girdigi zaman "Bismike emûtu ve ahyâ (= Sen'in ismini anarak ölürüm ve dirilirim)" der idi. Uykudan kalktigi zaman da: ' 'el-Hamdu lillâhi 'llezî ahyânâ ba 'de mâ emâtenâ ve ileyhi 'n-nusûru (= Bizi öldürmesinin ardindan tekrar dirilten ve son gidis ancak kendisine olan Allah'a hamd olsun)/" derdi.
"Nunsiruhâ", "Nuhricuhâ (= Biz onu çikaririz)" ma'nâsinadir [14].

9-.....Bize Su'be, Ebû Ishâk'tan tahdîs etti; o da el-Berâ ibn Âzib(R)'den isitmistir ki, Peygamber (S) bir adama (su duayi okumasini) emretmistir.
Ve yine bize Âdem tahdîs etti. Bize Su'be tahdîs etti. Bize Ebû Ishâk el-Hemdânî, el-Berâ ibn Âzib'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) bir adama tavsiye edip söyle buyurmustur: "Yatagina girip yatmak istedigin zaman su duayi söyle;
Alîâhumme, eslemtu nefsîileyke vefavvadtu emrîileyke ve vec-cehtu vechî Heykel Ve elce 'tu zahrî ileyke ragbeten ve rehbeten Heykel La melcee velâ mencâ minke illâ Heykel Âmentu bi-Kitâbike'llezî enzelte ve bi-Nebiyyike 'llezî erselte!

Eger o gece ölürsen, fitrat üzere (yânî Islâm Dîni üzere) ölürsün" [15].

7- (Yatista) Sag Eli Sag Yanagin Altina Koymak Babi

10-.....Huzeyfe ibnu'l-Yemân (R) söyle dedi: Peygamber (S) geceleyin yatagini alip yatacagi zaman (sag) elini (sag) yanaginin altina kordu. Sonra su duayi söylerdi: "Attâhumme bVsmike emûtu ve ahyâ { = Yâ Allah! Sen'in isminle ölürüm ve dirilirim -yânî Sen'in isminle uyurum ve uyanirim-)". Uykudan uyandigi zaman da: "el~ Hamdu lillâhVttezî ahyânâ ba'de mâ emâtenâ ve ileyhVn-nusuru (~ Bizleri öldürmesinin ardindan dirilten ve öldükten sonra dirilip toplanmak da ancak kendisine olacak bulunan Allah'a hamd olsun)" der idi.

8- Sag Taraf Üzerinde Uyuma(Nin Müstehâbligi) Babi

11-.....el-Berâ ibn Âzib (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) dösegine girdigi zaman sag tarafi üzerine yatar, sonra su duayi söylerdi:
"Allâhumme, eslemtu nefsî ileyke, ve veccehtu vechîileyke ve favvadtu emrî ileyke. Ve elce 'tu zahrî ileyke ragbeten ve rehbeten ileyke. La meîcee velâ mencâ minke illâ ileyke. Âmentu bUKitâbike 'llezî enzelte ve bi-Nebiyyikellezî erselle!"
Ve Rasûlullah:
— "Bu dua sözlerini söyleyen, sonra da o gecesi altinda ölen kimse, fitrat üzerine ölmüs olur" buyurdu.
"Isterhebûhum (= Onlari korkuttular)" (ei-A'râf: 116) fiili "Korkmak" ma'nâsma olan "Rehbet" masdarindandir. "Melekûtun", "Mülk" (yâni "Meliklik") ma'nâsmadir. Vezin bakimindan "Raha-bûtun hayrun min rahammûtin (= Korkmak, acinmaktan hayirlidir)" gibidir. "Terhebu (yâhûd: Turhibu) hayrun min en terhame" dersin.

9- Geceleyin Uykudan Uyandigi Zaman (Okunmasi Müstehâb Olacak) Duâ Babi

12-.....îbn Abbâs (R) söyle demistir: Ben bir gece (Peygamber'in zevcesi teyzem) Meymûne'nin yaninda kaldim. Geceleyin Peygamber kalkti, hacetini yerine getirdi, yüzünü ve ellerini yikadi. Sonra uyudu. Sonra uyanip kalkti, su kirbasina geldi, onun agiz bagini çözdü. Sonra iki abdest ortasi, yâni suyu çok kullanmadan ve organlara da tam ulastirarak bir abdest aldi. Sonra namaza durdu. Ben de kalktim ve Peygamber'in benim kendisinden sakindigimi (yâhud ta'kîb ettigimi) görmesini istemedigim için, uykudan yeni uyaniyormus gibi belimi uzatip gerindim. Abdest aldim. Peygamber namaz kilmak üzere dikildi. Ben de O'nun sol tarafina namaza durdum. Peygamber benim kulagimdan tuttu da beni sol yanina döndürüp geçirdi. Namazi onüç rek'atte tamâm oldu. Sonra yatip uyudu, hattâ horladi. Kendisi uyudugu zaman horlardi. Bilâl gelip namaz vaktini haber verdi. Peygamber bu sefer abdest almadan (iki rek'at daha) namaz kildi [16].
Duasinda sunlari söylüyordu:
Aüâhumme 'c 'al fî kalbî nûran ve fî basari nurân ve fî sem T nurân ve an yemînî nûran ve an yesârî nûran ve fevki nurân ve tahti nûran ve emâmî nûran ve halfî nûran ve'c'al lî nûran "

(= Yâ Allah! Kalbimde bir nûr kil, gözümde de bir nûr kil, kulagimda da bir nûr kil. Yine böyle sagimda bir nûr, solumda bir nûr, üstümde bir nûr, altimda bir nûr, önümde bir nûr, arkamda bir nûr kil. Ve benim için umumî ve büyük bir nûr yarat!)
Râvî Kureyb söyle demistir: Bu kelimelerden yâhud nurlardan yedisi tâbuttadir (yânî kalbin tâbutu gibi olan ceseddedir). Sonra ben Ibn Abbâs'in ogullarindan bir adama kavustum. O bana bu duâ kelimelerini tahdîs etti de "Asabt ve lahmî ve demî ve saarî ve beserî (= Sinirimi, etimi, kanimi, saçimi ve derimi)" sözlerini de zikretti ve iki haslet daha (kemik ve ilik sözlerini de) zikretti [17].

13-.....Bize Sufyân ibn Uyeyne tahdîs edip söyle dedi: Ben Süleyman ibn Ebî Müslim'den isittim; o da Tâvûs'tan; o da Ibn Ab-bâs(R)'tan ki, Peygamber (S) geceleyin uyanip kalktigi zaman teheccüd namazi kilar, su duayi söylerdi:
"Allâhumme lekel-hamdu. Ente nûru's-semâvâti ve'l-Ardi ve men fîhinne. Ve leke'l-hamdu ente kayyimu's-semâvâti-VArdi ve men fîhinne. Ve lekel-hamdu. Ente'l-hakku ve va'duke hakkun ve kavluke hakkun ve likaauke hakkun veH-cennetu hakkun ve'n-nâru hakkun ve's-sâatu hakkun. Ve'n-nebiyyûne hakkun veMühammedun hakkun. Allâhumme leke eslemtu ve aleyke tevekkeltu ve bike âmentu ve ileyke enebtu ve bike hâsamtu ve ileyke hâkemtu. Fagfir lîmâ kad-demtu ve mâ ahhartu ve mâ esrertu ve mâ a lentu. Ente H-mükaddimu ve entel-muahhiru. Lâ ilahe illâ ente -ev lâ ilahe gayruke-. "
[= Yâ Allah, hamd Sana mahsûstur. Göklerin, Yer'in ve bunlardaki herkesin nuru Sen'sin! Göklerin, Yer'in ve bunlardaki herkesin kayyimi (yânî islerini tedbîr eden) ancak Sen'sin! Hamd ancak Sana, mahsûstur. Hakk Sen'sin. Va'din de haktir, sözün de haktir.
Sana kavusmak da haktir. Cennet de haktir, ates de haktir. Kiyamet saati de haktir. Bütün peygamberler de haktir. Muhammed de haktir! Yâ Allah! (Emrini ve nehyini kabul edip) kendimi yalniz Sana teslim ettim. Yalniz Sana güvenip dayandim. Yalniz Sana îmân ettim. Yalniz Sana döndüm. Senin burhanlarina tutunarak düsmanlarla mücâdele ettim. Aramizda yalniz Sen'i hakem kildim! Evvelden yaptigim, sonradan yapacagim, gizledigim, açiga çikardigim bütün günâhlarimi benim lehine magfiret eyle! Öne geçirici ancak Sen'sin, sona birakici da ancak Sen'sin! (Ibâdete lâyik) tanri yok, yalniz Sen varsin -yâhud: Sen'den baska (ibâdete lâyik) hiçbir tanri yoktur-.] [18].

10- Uyuma Sirasinda (Allâhu Ekber Ve Subhânallah Demek Suretiyle) Tekbîr Ve Tesbîh Etmek Babi

14-..... Bize Su'be, el-Hakem ibn Uyeyne'den; o da Abdurrahman ibn Ebî Leylâ'dan; o da Alî ibn Ebî Tâlib(R)'den söyle tah-dîs etti: Fâtima aleyha's-selâm el degirmeni çevirmekten dolayi eline rahatsizlik geldiginden sikâyet etti. Peygamber(S)'den bir hizmetçi istemek üzere, Peygamber'in evine geldi, fakat evde Peygamber'i bulamadi. Bu dilegini Âise'ye zikretti. Peygamber gelince Âise, Fâtima'-mn istegini kendisine haber verdi.
Alî dedi ki: Biz yataklarimiza girmis hâlde idik ki, Peygamber bize geldi. Ben kalkmaga davrandim. Rasûlullah:
— "Yerinde kal!" buyurdu, ve ikimizin arasina oturdu. Hattâ ben gögsümün üstüne dokunan iki ayaginin serinligini hissettim. Rasûlullah:

— "Iyi dinleyiniz! Size benden istediginiz hizmetçiden daha hayirli olan birseye delâlet ediyorum: Ikiniz döseginize girdiginiz -yâhud: Ikiniz yataklarinizda yerinizi alip yattiginiz- zaman otuzüç kerre Aî-lâhu Ekber, otuzüç kerre Subhânallahu, otuzüç kerre de Lâ ilahe il-le'llâh söyleyerek tevhîd ediniz. Iste bunlari söylemek, ikiniz için bir hizmetçiden daha hayirlidir" buyurdu.
Su'be'den; o da Hâlid el-Hazzâ'dan gelen rivayete Muhammed ibn Sîrîn: Tesbîh, otuzdörttür, demistir [19].

11- Uyuma Sirasinda Allah'a Siginmak Ve Okumak Babi

15-.....el-Leys tahdîs edip söyle demistir: Bana Ukayl, Ibn Sihâb'dan tahdîs etti. Bana Urve, Âise(R)'den söyle haber verdi: Rasûlullah (S) yataginda yerini aldigi zaman iki eline Muavvize Sûreleri'ni okuyup nefes eder ve elleriyle bedenine meshederdi [20].

12- Bâb:

(Bu, geçen bâbdan bir fasil gibidir.)

16-.....Bize Zuheyribn Muâviye tahdîs etti. Bize Ubeydullah ibn Umer tahdîs etti. Bana Saîd ibnu Ebî Saîd el-Makburî, babasindan tahdîs etti ki, Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Peygamber (S) söyle buyurdu: "Sizin biriniz dösegine girecegi zaman izârinin iç ta-rafiyle dösegini silksin. Çünkü o kimse, kendisinin ardindan dösegine hangi mahlûkun girdigini bilmez- Silktikten sonra su duayi söyler:
BVsmike Rabbi, vada'lu cenbîve bike erfauhû. In emsektefen-sîferhamhâ. Ve in erseltehâ fahfazhâ bimâ tahfazu bihî ibâdeke's- sâlihîn.
(= Rabb'im, ancak Sen'in isminle yan tarafimi yatagima koydum. Sen'in isminle de kaldiririm. (Ey Rabb'im!) Eger canimi tutup alacaksan, nefsime merhamet ihsan eyle! Eger saliverip hayâtta bi-rakacaksan, hayâtimi sâlih kullarini muhafaza ettigin himayenle muhafaza eyle!)"
Ubeydullah'tan rivayet etmekte Ebû Demre ile Ismâîl ibn Zeke-riyyâ da Zuheyr ibn Muâviye'ye mutâbaat etmislerdir. Yahya ibn Saîd ile Bisr de Ubeydullah'tan; o da Saîd el-Makburî'den; o da Ebû Hu-reyre'den; o da Peygamber(S)'den söylediler. Bu hadîsi Imâm Mâlik ile Ibnu Aclân da Saîd el-Makburî'den; o da Ebû Hureyre'den; o da Peygamber(S)'den olmak üzere rivayet etmislerdir [21].

13- Gece Yarisinda Duâ Etme(Nin Fazileti) Babi

17-.....Bize Mâlik, îbn Sihâb'dan; oda Ebû Abdillah el-Agarr ile Ebû Seleme ibn Abdirrahmân'dan; onlar da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs ettiler ki, Rasûlullah (S) söyle buyurmustur: "Rabb'imiz Te-bâreke ve Taâlâ her gece, gecenin son üçte biri kaldigi zaman (keyfiyeti bizce bilinmez bir hâlde) dünyâ semâya iner ve: Bana kim dua eder ki, onun duasini kabul edeyim! Benden kim bir hacetini ister ki, ona dilegini vereyim! Benden kim magfiret ister ki, ona magfiret edeyim! buyurur" [22]

14- (Hacetini Gidermek Için) Halâya Giris Sirasinda Söylenecek Duâ Babi

18-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Peygamber (S) hacetini gidermek için halâya girecegi zaman: "Attâhumme, innîeûzu bike minel-hubusi veH-habâisi (= Yâ Allah, ben bütün habislerden ve habîselerden Sana siginirim)/" duasini söylerdi [23]

15- Insanin Sabaha Ulastigi Zaman Söyleyecegi Duâ Babi

19-..... Bize Abdullah ibn Bureyde, Buseyr ibn Ka'b'dan; o da Seddâd ibn Evs'ten tahdîs etti ki, Peygamber (S): "Seyyidu'l-istigfâr sudur:
Allâhumme, ente Rabbt Lâ ilahe illâ ente. Halaktenî. Ve ene abduke ve ene ala ahdike ve va 'dike mastata 'tu. Ebûu leke bi-ni 'metike ve ebûu leke bi-zenbî. Fagfir lî. Fe-innehû lâ yagfiru 'z-zunûbe illâ ente. Eûzu bike min serri mâ sana'tu!
(= Yâ Allah! Benim Rabb'im Sen'sin. Sen'den baska ilâh yoktur. Beni Sen yarattin. Ben Sen'in kulunum. Ben gücümün yettigi derecede Sen'in ahdin ve va'din üzere sabitim. Ben Sen'in ihsan ettigin ni'metlerini i'tirâf ediyor ve günâhlarimi da i'tirâf ediyorum. Bana magfiret eyle! Su muhakkak ki, günâhlari Sen'den baskasi magfiret edemez. Ben isledigim islerin serrinden Sana sigmiyorum!)
Insan aksama girerken bu duayi söyledigi zaman, o gece ölürse cennete girer -yâhud: Cennet ehlinden olur-. Bu duayi sabaha girerken söyledigi zaman da o gününde ölürse, o da Öteki gibi cennet ehlinden olur" [24].

20-.....Huzeyfe ibnu'l-Yemân (R) söyle demistir: Peygamber
(S) uyumak istedigi zaman: "BVsmike Allâhumme! Emûtu ve ahyâ (-Yâ Allah, ancak Sen'in isminle yatar, Sen'in isminle ölür ve dirilirim)/" der idi. Uykusundan uyandigi zaman da: "el-Hamdu tillâ-hi llezî ahyânâ ba 'de mâ emâtenâ ve îleyhi 'n-nusûru (= Bizi öldürmesinin ardindan dirilten ve son dirilme de ancak kendisine olan Allah'a hamd olsun)/" der idi.

21-.....Ebû Zerr (R) söyle demistir: Peygamber (S) geceleyin yataginda yerini aldigi zaman: "Allâhumme, bVsmike emûtu ve ahyâ" der idi. Uyandigi zaman da: el-Hamdu HllâhVllezîahyânâ ba'demâ emâtenâ ve ileyhVn-nusûru!" der idi [25].

16- Namazda Duâ Babi

22-.....Bize Imâm el-Leys ibn Sa'd haber verip söyle dedi: Bana Yezîd ibn Ebî Habîb, Ebû'l-Hayr'dan; o da Abdullah ibn Amr(R)'dan tahdîs etti ki, Ebû Bekr es-Siddîk (R), Peygamber(S)'e:
— (Yâ Rasûlallah!) Bana bir duâ ögret de ben onu namazimda okuyayim! dedi.
Rasûlullah da ona:
— "Kul: Allâhumme, innî zalemtu nefsi zulmen kesîran ve lâ yagfiru \-zunûbe illâ ente. Fagfir lî

magfiraten min indike ve 'rharn-nt. Inneke ente'l-gafûru'r-rahîmu (= Yâ Allah! Sübhesiz ben kendime çok zulmettim. Günâhlari magfiret edecek de ancak Sen'sin. Öyle ise kendi Rahîmiyyet makaamindan gelen bir magfiret ile bana magfiret ve bana merhamet eyl?! Sübhesiz çok magfiret edici, çok merhamet eyleyici Sen'sin! de)/" buyurdu.
Amr ibnu'I-Hâris, Yezîd'den; o da Ebû'l-Hayr'dan söyledi ki; o da Abdullah ibn Amr'dan: Ebû Bekr, Peygamber'e söyle dedi derken isitmistir [26].

23-.....Bize Hisâm ibn Urve, babasi Urve'den; o da Âise(R)'den tahdîs etti ki "Namazinda pek bagirma, sesini o kadar kisma da; ikisinin arasi bir yol tut!" (dimi: iio> âyeti, duâ hakkinda indirilmistir [27].

24-.....Abdullah ibn Mes'ûd (R) söyle demistir: Bizler namaz içinde "es-Selâmu ala'llâhi, es-selâmualâfulânin"derdik. Peygamber (S) bir gün bize söyle buyurdu:
— "Sübhesiz Selâm, Allah'in kendisidir. Herbiriniz namaz içinde oturdugu zaman Iet-Tahiyyâtu lillâhi ve's-salavâtu veH-tayyibâtu. Es-Selâma aleyke eyyuhe 'n-nebiyyu ve Rahmetli Ilâhi ve berekâtuhû. es-Selâmu aleynâ ve alâ ibâdi'ilâhi's-sâlihin' desin. O bunu söyledigi zaman, gökte olan ve Yer'de olan hersâlih kula isabet etmis olur. Sonra da 'Eshedu en lâ ilahe ille 'ilah ve eshedu enne Muhammeden abdu-hu ve rasûluhu' (desin)/ Bundan
sonra da diledigi senayi seçer !" [28].

17- Farz Namaz Ardinda Yapilacak Duâ Babi

25-..... Bize Verkaa, Sumeyy'den; o da Ebû Salih'ten; o da Ebû Hureyre(R)'den söyle haber verdi: Muhacirlerin fakîrleri:
— Yâ Rasûlallah! Çok mâl sâhibleri yüksek dereceleri ve de-vâmh ni'meti kazanip gittiler! dediler.
Rasûlullah (S):
— "Bu senin söyledigin nasil oldu?" diye sordu. Onlar söyle dediler:
— Zenginler hem bizim kildigimiz gibi namaz kildilar, bizim ci-hâd ettigimiz gibi cihâd ettiler, hem de mallarinin fazlalarindan Allah yolunda harcadilar. Hâlbuki bizim için mallar yok (bu yüzden onlarin harcama yaptiklari gibi harcama yapamiyoruz)? dediler.
Rasûlullah:
— "Ben size bir is haber vereyim mi ki, siz onu yapmakla sizden önde olanlara erisirsiniz, sizden sonra gelen mal sahihlerinin de önlerine geçersiniz. Sizin yaptiginizin benzerini yapan herbir kimse de ancak sizin yaptiginizin benzerini yapar: Her (farz) namazin ardindan on kerre tesbîh eder, on kerre îahmîd eder, on kene tekbîr getirirsiniz" buyurdu.
Bu hadîsi Sumeyy'den rivayet etmekte Verkaa'ya Ubeydullah ibn Umer mutâbaat etti. Bu hadîsi Muhammed Ibnu Aclân da Sumeyy'den ve Recâ ibn Hayve'den rivayet etti.
Ve yine bu hadîsi Cerîr de Abdulazîz ibn Rufey'den; o da Ebû Salih'ten; o da Ebu'd-Derdâ'dan rivayet etti.
Bu hadîsi Süheyl de babasi Ebû SâlIh Zekvân'dan; o da Ebû Hu-reyre'den; o da Peygamber'den

rivayet etti [29].

26-..... Verrâd söyle demistir: el-Mugîre ibn Su'be, Muâviye ibn Ebi Sufyân'a (gönderdigi mektûbda) sunu yazdi: Rasûlullah (S) her namazin ardinda selâm verdigi zaman su duayi söylerdi:
"Lâ ilahe ille 'llâhu vahdehû lâ serike lehu, lehu H-mulku ve lehu 7-hamdu ve huve ala kullîsey 7« kadinin. Allâhumme lâ mania Uma a 'tey~ te ve lâ mu 'tiye îimâ mena He ve lâ yenfeu za H-ceddi minke H-ceddu!
(= Allah'tan baska hiçbir ilâh yoktur. O tek'tir, O'nun hiçbir ortagi yoktur. Mülk O'nundur. Hamd O'na mahsûstur. Herseye kudreti yeten de O'dur. Allah'im! Sen'in verdigine mâni' olabilecek hiç yok, vermedigini verebilecek de hiç yok! Baht ve zenginlik sahibinin baht ve zenginligi Sen'in lütuf ve ihsanin yerine geçip de kendisine fâide vermez!)"
Su'be ibnu'l-Haccâc, Mansûr ibnu'l-Mu'temir'den söyledi. O da: Ben el-Müseyyeb ibn Râfi'den isittim, dedi (de bu hadîsi rivayet etti) [30].

18- Yüce Allah'in Su Kavli Babi:

"Onlara dua et. Çünkü senin duan onlar için Sükûnettir... " (et-Tevbe: 103) [31].
Ve kendinden baska bir (dîn yâhud neseb) kardesine duâ tahsis eden kimsenin zikri [32].
Ebû Mûsâ el-Es'arî de: Peygamber (S): "Yâ Allah! Ubeyd'e, (yâni) Ebû Âmir'e magfiret eyle!" diye duâ etti. (Benim için de:) "Yâ Allah! Abdullah ibn Kays lehine günâhini magfiret eyle!" dedi [33].

27-..... Bize Seleme ibnu'1-Ekva' (R) tahdîs edip söyle dedi: Biz Peygamber(S)'in beraberinde Hayber gazvesine çikmistik. Giderken kaafileden bir adam (Âmir ibnu'l-Ekva'a):
— Yâ Âmir! Bize kisa vezinli siirlerinden biraz isittirsen! dedi. Bu istek üzerine Âmir, bineginden indi de onlarin develerini su
siirini hatirlatip söyleyerek yürütüyordu:
Tallahi levlâ'Hâhu ma'htedeynâ Velâ tasaddaknâ velâ saîîeynâ
..... ve bundan sonraki misralari söylüyordu.
Yahya el-Kattân: Yezîd ibn Ebî Ubeyd bundan baska bir siir de zikretti, lâkin ben onu ezberimde tutamadim, demistir. Rasûlullah:
— "Siir insâd edip develeri yollandiran kimdir?" diye sordu. Sahâbîler:
— Âmir ibnu'l-Ekva'dir! dediler. Rasûlullah:
— "Allah Âmir'e rahmet eylesin!" diye duâ etti. Kaafileden bir adam (Umer ibnu'l-Hattâb):
— Yâ Rasülallah! Keski Âmir'le (onun siir ve yigitligiyle) bizleri faydalandirsaydm! dedi.
Nihayet Hayber'de ordu saff baglayip Yahûdîler'le harb ettikleri sirada Âmir, kendi kilicinin keskin tarafi kendisine isabet etti ve bu yaradan sehîd oldu. (Hayber'in fethedildigi gün) aksam olunca sahâbîler pekçok atesler yakmislardi. Rasûlullah:
— "Bu atesler nedir? Neyin üzerine yakiyorsunuz?" diye sordu.
Sahâbîler:

— Evcil eseklerin etlerini pisirmek üzere! diye cevâb verdiler. Rasûlullah:
— "O tencereler içinde olan etleri dökünüz, kaplari da kiriniz!" buyurdu.
Sahâbîler'den bir adam:
— Yâ Rasülallah! Içlerindeki etleri döküp kaplarini yikasak olmaz mi? diye sordu.
Rasûlullah:
— "Yâhud öyle yapiniz!" buyurdu [34].

28-..... Abdullah ibn Ebî Evfâ (R) söyle demistir: Peygamber(S)'in âdeti, kendisine bir adam bir sadaka getirdigi zaman, onun için:
— "Yâ Allah! Fulân ailesine salât eyle!" diye duâ ederdi. Babam Ebû Evfâ da Peygamber'e kendi sadakasini getirdigi zaman, onun için de;
— "Yâ Allah! Ebû Evfâ ailesine salât eyle!" diye duâ etti [35].

29-.....Kays ibn Ebî Hazim söyle demistir: Ben Cerîr ibn Abdillah(R)'tan isittim, o söyle dedi: Rasûlullah (S) bana:
— "(Ey Cerîr!) Su Zu'l-Halasa'dan beni rahata kavusturmaz mir sin?" buyurdu.
O, dikili putlar için yapilmis bir bina idi ki, ona ibâdet ediyorlar ve "el-Ka'betu'1-Yemâniyye" diye isim veriyorlardi.
Cerîr dedi ki: Ben:
— Yâ Rasûlallah! Ben at üzerinde sabit duramayan bir adamim! dedim.
Bunun üzerine Rasûlullah gögsüme vurdu da:
— "Yâ Allah! Sen Cerîr'i at üzerinde sabit tut ve onu hâdî ve mehdi kil!" diye duâ etti.
Cerîr dedi ki: Müteakiben ben kavmim olan Ahmes kabilesinden elli süvârî'nin basinda Zu'I-Halasa'ya dogru yola çiktim. -Bazen râvî Sufyân ibn Uyeyne: "Kavmimden bir topluluk içinde hareket ettim" dedigini söylemistir.- Sonunda Zu'1-Halasa'ya vardim ve onu yaktim. Sonra Peygamber'e geldim ve:
— Yâ Rasûlallah! Vallahi ben Sen'in huzuruna muhakkak o put evini uyuz deve gibi biraktiktan sonra geldim! dedim.
Bu sözüm üzerine Rasûlullah Ahmes kabilesine ve süvarilerine duâ etti [36].

30-.....Katâde söyle dedi: Ben Enes ibn Mâlik(R)'ten isittim, söyle dedi: Annem Ümmü Suleym, Peygamber(S)'e:
— Bu Enes, Sen'in hizmetçindir! dedi. Peygamber:
— "Yâ Allah! Sen bu çocugun malini ve zürriyetini çogalt, ona verdiklerinde kendisi lehine bereketler ihsan eyle!" diye duâ etti [37].

31-.....Âise (R) söyle demistir: Peygamber (S) mescidde Kur'ân okumakta olan bir adamin sesini isitti de: "Allah ona merhamet eylesin! Yemin olsun o bana, fulân vefulân sûrede düsürmüs oldugum su ve su âyetleri hatirla'mi :tir" biyurdu [38].

32-.....Abdullah ibn Mes'ûd (R) söyle demistir: Peygamber (S) -Huneyn harbi sonunda- bir ganîmet taksimi yapmisti. Bu sirada (câhil bedevi) bir adam:
— Sübhesiz bu, kendisinde Allah'in rizâsi kasdolunmayan bir taksimdir! dedi.
Ben de onun bu sözünü Peygamber'e haber verdim. Peygamber bu sözden çok öfkelendi. Hattâ ben O'nun yüzünde öfke eserini gördüm. Sonra Peygamber:
— "Allah Musa'ya rahmet eylesin! Yemin olsun o, bundan daha çok sözlerle ezâlandirilmisti da sabretmisti" buyurdu [39].

19- Duada Seci'li Ve Kaafiyeli Sözlerin Mekruh Olacagi Bâbi

33-.....Ibn Abbâs (R) -irsâd emri olarak- söyle demistir: Insanlara her cumua günü bir kerre hadîs tahdîs et. Eger bunu az görüp kabul etmezsen, her haftada iki kerre tahdîs et! Eger daha fazla yapmak istersen, haftada üç defa ders yap! Insanlari bu Kur'ân'dan biktirma! Sakin seni, bir topluluk, kendi hadîslerinden bir hadîs üzerinde konusurlarken onlarin yanma gelip de onlara karsi hadîs kissa eder ve böylece onlarin konusmalarini keser ve onlari usandirip biktirir hâlde bulmayayim! Lâkin kendin (onlara kulak verip) sus! Onlar sana kendilerine ders anlatmani isteyip emrederlerse, onlar derse arzulu bulunduklari hâlde onlara hadîs ve ders tahdîs et! Duadan da seci'li nev'ini birak da böylesinden sakin! (Zihnini böylesiye mesgul etme!) Çünkü ben RasûIullah(S)'tan ve sahâbîlerinden seci'li ve kaa-fiyeli duâ ile mesgul olmadiklarini bilmisimdir. Yâni onlar bunu de-gil de ancak seci'li ve kaafiyeli sözlerden çekinmeyi yapiyorlardi [40].

20- Bâb:

"Insan Allah'tan istemeyi kesin yapsin, çünkü Allah'i zorlayacak (hiçbir kuvvet) yoktur!"

34-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Rasülullah (S): "Sizin herhangi biriniz duâ ettigi zaman, Allah'tan istemeyi kesin yapsin. Sakin 'Yâ Allah! Istersen bana (atiyye) ver' demesin. Su muhakkak ki, Allah için hiçbir zorlayici yoktur!" buyurdu [41].

35-.....Bize Abdullah ibn Mesleme, Mâlik'ten; o da Ebu'z-Zinâd'dan; o da el-A'rec'den; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Ra-sûlullah (S) söyle buyurmustur:
— "Sakin sizin biriniz 'Yâ Allah! Dilersen beni magfiret eyle! Yâ Allah! Dilersen bana merhamet eyle!' diye dua etmesin. Istemeyi azim ve kafiyede, kesin bir ifâde ile yapsin! Çünkü sübhesiz Allah için hiçbir zorlayici yoktur!"

21- Bâb: Acele Etmedigi Takdirde Kulun Duasina Icabet Olunur

36-.....Bize Mâlik, Ibn Sihâb'dan; o da Ibnu Ezher'in himayesinde bulunan Ebû Ubeyd'den; o da Ebû Hureyre(R)'den haber verdi ki, Rasûlullah (S): "Sizden herbirinizin duasina acele etmedigi

takdirde icabet olunur: Insan (acele edip): 'Dua ettim de kabul olunmadi' der" buyurmustur [42].
Kitâbu'd-Daavât'm devami ondördüncü cilddedir

22- Duada Elleri Kaldirmak Babi

Ebû Mûsâ el-Es'arî: Peygamber (S) duâ etti, sonra ellerini yukari kaldirdi, demistir.
Yine Ebû Mûsâ:
Ben Peygamberin koltuk altlarinin beyazligini gördüm, demistir.
Abdullah ibn Umer de: Peygamber (S) ellerini yukariya kaldirdi da "Allâhumme innî ebreu iîeyke mimmâ sanaa Hâlidun (= Yâ Allah! Hâlid'in isledigi bu isten Sana siginirim)/" dedi.
Ebû AbdiUah el-Buhârî dedi ki:
Ve bana el-Uveysî söyledi: Bana Muhammed ibn Ca'fer, Yahya ibn Saîd'den ve Serik'ten; onlar da Enes'ten isittiler diye tahdîs etti ki, Enes (R): Peygamber (S) ellerini kaldirdi, hattâ ben O'nun iki koltuk alti beyazligini gördüm, demistir [43].

23- Kibleden Baska Tarafa Yönelerek Dua Etme(Nin Cevazi) Babi

37-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Peygamber (S) bir cumua günü hutbe yaparken bir adam kalkti da:
— Yâ Rasûlallah! Allah'a duâ et de bize yagmur yagdirsin! dedi.
(Peygamber'in duasi akabinde) gökyüzü hemen bulutlandi ve bol yagmura kavusturulduk, hattâ her bir insan nerdeyse kendi menziline ulasamiyordu. Gelecek cumuaya kadar üzerimize hep yagmur yagdirilmaya devam etti. Ertesi cumua (yine hutbe sirasinda) bu adam yâhud bir baskasi ayaga kalkti da:
— Yagmuru bizden döndürmesi için Allah'a duâ ediver, sulara gömüldük! dedi.
Rasûlulîah:
— "Allâhumme havâleynâ velâ aleynâ (= Yâ Allah etrafimiza yagdir, üzerimize degil)/" diye duâ etti.
Akabinde bulutlar Medîne'nin etrafina parçalanmaya ve Medî-ne ahâlîsi üzerine yagmur yagmamaya basladi [44].

24- Kibleye Yönelerek Duâ Etmek Babi

38-.....Abdullah ibn Zeyd (R): Peygamber (S) yagmur duasi yapmak üzere su musallaya çikti, orada duâ etti ve yagmur yagdirilmasini istedi. Sonra kibleye karsi yöneldi ve ridâsini çevirdi, demistir [45].

25- Peygamber(S)'In Kendi Hizmetçisine Ömür Uzunlugu Ve Mal Çoklugu Ile Duâ Etmesi Babi

39-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Annem Ümmü Suleym:
— Yâ Rasûlallah! Enes Sen'in hizmetçindir, onun lehine Allah'a duâ ediver! dedi.
— "Allâhumme, eksir mâlehû ve veledehû ve bârik lehu fîmâ aHaytehûi- Yâ Allah! Onun malini ve evlâdini çogalt, verdigin nimetlerinde de ona bereket ihsan eyle)" diye duâ etti [46],

26- Keder, Hüzün Veren Seyler Sirasinda (Okunacak) Dua Babi

40-.....Bize Katâde, Ebû'l-Âliye'den tahdîs etti. îbn Abbâs (R) söyle demistir: Peygamber (S) keder ve hüzün veren seyler sirasinda duâ eder, sunu söylerdi:
"Lâ ilahe ille'Mhu'l-Azîmu'l-Haltm. Lâ ilahe ille'Ilâhu Rabbu's-Semâvâti ve'l-Ardi Rabbu H-Arsi H-Azîm
[= (Ibâdete lâyik) hiçbir ilâh yok, ancak Azîm ve Halîm olan Allah vardir. Ibâdete lâyik hiçbir ilâh yok, ancak göklerin ve Yer'in Rabb'i olan Allah vardir. O, büyük Ars'in Rabbi'dir]".

41-.....Bize Yahya (ibn Saîd el-Kattân), Hisâm ibn Ebî Abdillah'tan; o da Katâde'den; o da îbn Abbâs(R)'tan söyle tahdîs etti: Rasûlullah (S) keder sirasinda su duayi söyler idi: "Lâ ilahe ille'llâhu'l-Azîmu'l-Halîmu Lâ ilahe Me'Mhu Rabbu'l-Arsi'l-Azîmi. Lâ ilahe ille'llâhu Rabbu's-Semâvâti ve Rabbu'l-Ârdi Ve Rabbu'UArsVl'KenmU
[= (Ibâdete lâyik) hiçbir ilâh yok, ancak Azîm ve Halîm olan Allah vardir. (Ibâdete lâyik) hiçbir ilâh yok, ancak büyük Ars'in Rabbi olan Allah vardir. Ibâdete lâyik hiçbir ilâh yoktur, ancak göklerin Rabb'i, Yer'in Rabb'i ve Kerîm Ars'in Rabb'i olan Allah vardir!]" Vehb de söylededi: Bize Su'be, Katâde'den bunun benzerini tahdîs etti [47].

27- Belânin Mesakkatinden Allah'a Siginmak Babi

42-..... Bize Sufyân ibn Uyeyne tahdîs etti. Bana Sumeyy, Ebû Salih'ten; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti: Rasûlullah (S) belânin mesakkatinden, sakaanin erismesinden, kazanin kötüsünden, düs-manlarin sevinmesinden Allah'a siginir idi.
Râvî Sufyân ibn Uyeyne: Ebû Hureyre'nin bu hadîsi üç sey idi: Birisini ben ziyâde ettim. Ziyâde ettigim o bir, bunlarin hangisidir, bilmiyorum, demistir [48].

28- Peygamber(S)'In: 'Allâhumme! Er-Refîkah-Ahâ { = Yâ Allah! En Yüksek Refik'i Tercih Ederim)" Duasi Babi

43-..... Ibn Sihâb söyle demistir: Bana Saîd ibmi'l-Müseyyeb ile Urvetu'bnu'z-Zubeyr, ilim ehlinden birçok adamlarin içinde haber verdiler ki, Âise (R) söyle demistir; Rasûlullah (S) sihhatte iken birçok defalar: "Hiçbirpeygamberin ruhu, cennetteki duragini görmedikçe kabzolunmaz. Sonra muhayyer birakilir "buyururdu.
Ölümün alâmeti inince, Peygamber'in basi benim dizimin üstünde bulundugu sirada, üzerine bir

müddet bayginlik geldi. Sonra ayildi da gözünü evin tavanina dogru dikti. Sonra: "Aüâhumme, er-Refîka'i-A Hâ (= Yâ Allah! En yüksek Refik'i tercih ederim)/" diye duâ etti.
Bunun üzerine ben: Artik Rasûlullah simdi bizi tercih etmiyor! dedim. Ve bildim ki, bu, O'nun sihhatte iken bizlere devamli söylemekte oldugu yukariki hadîstir [49].
Âise: Peygamber'in tekellüm ettigi en son kelime bu "AHâhum-me, er-Reftka'l-A'lâ" duasi oldu, demistir [50]

29-Ölümle Ve Hayâtla Duâ Etme(Nin Hükmü) Babi

44-.....Kays ibn Ebî Hazim söyle demistir: Ben Habbâb ibn Erett(R)'in hasta ziyaretine gitmistim. Kendisi (bir rahatsizligindan dolayi) karninda yedi defa daglama tedavisi yapmisti. Iste o zaman kendisinden isittim:
— Eger Peygamber (S) bizi ölümü çagirmaktan nehyetmis olmasaydi, muhakkak ben bu hastalik iztirâbmdan dolayi ölümü çagirir, duâ ederdim! dedi.

45-.....Kays dedi ki: Habbâb'm yanina vardim, yedi defa karmm daglamis bulunuyordu; ve kendisini söyle derken isittim: Peygamber (S) ölümü istememizi yasaklamamis olsaydi, mutlakaa gelmesini isteyecektim.

46-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "Sizden hiçbiriniz kendisine inmis olan bir zarardan dolayi sakin ölümü temenni etmesin. Eger muhakkak ölümü temenni etmek zorunda bulunursa:
Allâhumme ahyinî mâ kânetVl-hayâtu hayran lî,
ve teveffenî izâ kânetil-vefâtu hayran lî!
(= Yâ Allah! Yasamak benim için hayirli oldugu müddetçe beni yasat, ölmek benim için hayirli oldugu zaman da beni öldür!) desin " [51]

30- Çocuklara Duâ Etmek Ve Baslarina Meshetmek Babi

Ebû Mûsâ da: Benim bir oglum dogdu, Peygamber (S) ona bereket duasi yapti, demistir [52].

47-.....es-Sâib ibn Yezîd (R) söyle diyordu: Çocuklugumda teyzem beni Rasülullah(S)'in yanina götürdü de:
— Yâ Rasûlallah! Benim su kizkardesimin oglunun ayagindan rahatsizligi var! dedi.
Rasûlullah basimi eliyle sivadi ve bana bereket duasi etti. Sonra abdest aldi. Ben O'nun abdest suyundan içtim. Sonra sirtinin arka tarafinda durdum da iki kürek kemigi arasinda gerdek çadirinin koca dügmeleri -yâhud: Keklik yumurtasi- gibi olan Peygamberlik Müh-rü'ne baktim [53].

48-.....Bize Saîd ibnu Ebî Eyyûb tahdîs etti ki, Ebû AkîPi, dedesi Abdullah ibn Hisâm (R)

çarsidan yâhud çarsiya çikarir idi de, kendisi yiyecek maddesi satm alirdi. Bu sirada Abdullah ibn Hisâm'a Ibnu'z-Zubeyr ile Ibn Umer kavusurlar da ona:
— Aldigin seye bizleri ortak yap. Çünkü Peygamber (S) sana bereket duasi yapmistir, derlerdi.
Abdullah da bu ikisini, satin aldigi mala ortak yapardi. Bâzi zaman olurdu ki, (Peygamber'in duasi sebebiyle) tamâm bir deve yükü kâr isabet ederdi de, o kân Abdullah (oldugu gibi) evine gönderirdi [54].

49-.....Ibn Sihâb söyle demistir: Bana Mahmûd ibnu'r-Rabî' (R) haber verdi: Kendisi (bes yasinda) bir çocuk iken kendilerine âid olan bir kuyunun basinda Rasûlullah (S) onun yüzüne agziyle su püs-kürtmüs oldugu kimsedir! [55].

50-.....Âise (R) söyle demistir: Peygamber(S)'e çocuklar getirilirdi; O da çocuklar için duâ ederdi. Bir kerresinde küçük bir çocuk getirildi, o küçük çocuk Peygamber'in elbisesi üzerine isedi. Peygamber biraz su istedi de o suyu sidigin üzerine akitti ve onu yikamadi [56].

51-..... ez-Zuhrî söyle dedi: Bana Abdullah ibnu-Sa'lebe ibn Suayr haber verdi. Bu Abdullah'i Rasûlullah(S) -Fetih yilinda- eliyle dokunup meshetmisti. Iste bu Abdullah, Sa'd ibn Ebî Vakkaas'i tek rek'atle vitr namazi kilarken görmüstür [57].

31- Peygamber (S) Üzerine Salât Okumak Babi

52-..... Bize el-Hakem ibn Uteybe tahdîs edip söyle dedi: Ben Abdurrahmân ibnu Ebî Leylâ'dan isittim, söyle dedi: Bana bir kerresinde Ka'b ibn Ucre (R) kavustu da, söyle dedi: Sana Peygamber'-den isittigim bir hediye vereyim mi? Peygamber (S) bizim yanimiza çikti. Biz O'na:
— Yâ Rasûlallah! Bizler Sen'in üzerine nasil Selâm okuyacagimizi bildik. Fakat Sen'in üzerine nasil Salât okuyacagiz (bunu bilmiyoruz)? dedik.
Rasûlullah bize;
— "Allâhumme salli alâ Muhammedin ve alâ âliMuhammedin. Kemâ salleyte alâ âli tbrâhîme inneke Hamîdun Mecîdun.
AMhumme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin. Kemâ bârekte alâ tbrâhîme inneke Hamîdun Mecîdun.
(= Yâ Allah! Muhammed'e ve Muhammed'in âli üzerine, Ibrahîm'in âli üzerine salât ettigin gibi salât et. Sübhe yok ki, Sen Ha-mîd'sin, Mecîd'sin. Yâ Allah! Muhammed'e ve Muhammed'in âline, Ibrahim'in âline bereket ihsan ettigin gibi bereket ihsan eyle! Sübhe-siz ki, Sen Hamîd'sin, Mecîd'sin!) deyiniz" buyurdu [58].

53-..... Ebû Saîd el-Hudrî (R) söyle demistir: Biz:
— Yâ Rasûlallah! Su Sen'in üzerine okunacak Selâm'dir (biz onu biliyoruz), fakat biz Sen'in üzerine nasil Salât edecegiz? diye sorduk.

Rasûlullah (S):
— "Allâhumme salli alâ Muhammedin abdike ve Rasûlike, ke-mâ salleyte alâ Ibrâhime. Ve bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammedin, kemâ bârekte alâ Ibrâhime ve âli Ibrâhîm. (= Yâ Allah, Sen'in kulun ye Rasûlün olan Muhammed'e, Ibrahim'in âline salât ettigin gibi salât eyle! Ve Muhammed'le Muhammed'in âline, Ibrâhîm ile Ibrâhîm'in âline bereketler ihsan ettigin gibi bereket ihsan eyle!) deyiniz" buyurdu [59].

32- Bâb: Peygamber(S)'Den Baskasi Üzerine Salât Okunur Mu?

Ve Yüce Allah'in su kavli: '...Onlara salât et. Çünkü senin salâtin onlar için sükünettIr... " (et-Tevbe: 103).

54-..... Abdullah ibn Ebî Evfâ (R) söyle demistir: Peygamber(S)'in âdeti, bir kimse O'na kendi sadakasini getirdigi zaman: "Allâhumme salli aleyhi (-Yâ Allah, ona salât eyle)/" diye salât ederdi. Babam Ebû Evfâ da sadakasini getirdi, ona da: "Allâhumme salli alâ âli Ebî Evfâ (= Yâ Aîlah, Ebû Evfâ ailesi üzerine salât eyle)/" diye duâ etti.

55-.....Amr ibnu Suleym ez-Zurakî söyle dedi: Bana Ebû Humeyd es-Sâidî (R) haber verdi ki, kendileri:
— Yâ Rasûlallah! Biz Sana nasil salât edelim? diye sormuslar. Rasûlullah (S):
— "Allâhumme salli alâ Muhammedin ve ezvâcihi vezurriyye-tihi, kemâ salleyte alâ âli tbrâhîme. Ve bârik alâ Muhammedin ve ezvâcihi ve zürriyyetihi, kemâ bârekte alâ âli tbrâhîme, Inneke Hamî-dun Mecîdun (= Yâ Allah, Muhammed'e, zevcelerine ve zürriyetine, Ibrâhîm ailesine salât ettigin gibi salât et. Ve yine Muhammed'e, O'-nun zevcelerine ve zürriyetine, Ibrâhîm'in âline bereket ihsan ettigin gibi bereket ihsan eyle. Sübhesiz ki, Sen Hamîd'sin, Mecîd'sin)/ deyiniz" buyurdu [60].

33- Peygamber(S)'In: 'Her Kime Eza Verdiysem, Bunu Onun Lehine Bir Temizleme Ve Bir Rahmet Kil!" Sözü Babi [61]

56-..... îbn Sihâb söyle demistir: Bana Saîd ibnu'I-Müseyyeb haber verdi ki, Ebû Hureyre (R), Peygamber(S)'den söyle buyururken isitmistir: "Yâ Allah! Herhangibir mü'mine agir bir söz söylemis olursam, Sen o sözümü kiyamet gününde o mü'min için Sana yakinliga bir vesile kil!" [62]
.

34- Fitnelerden Allah'a Siginmak Babi

57-.....Bize Hisâm ed-Destevâî, Katâde'den; o da Enes(R)'ten söyle tahdîs etti: RasûIullah(S)'a soru sordular, soru sormayi çogaltip bunda israr ettiklerinde öfkelendi de minbere çikip:
— "Bana bugün hangi seyden sorarsaniz, muhakkak onu size beyân ederim!" buyurdu.
Enes dedi ki: Ben bu sirada saga sola bakmaga basladim, bir de gördüm ki, herkes basini elbisesinin

içine dürmüs de aglamaktadir. Bir de adamlarla kavga ettigi zamanlarda babasindan baskasinin adiyle çagirilmakîa (yânî babasindan baskasina nisbet edilmekte) olan bir adam:
— Yâ Rasûlallah! Benim babam kimdir? dedi. Rasûlullah:
— "(Baban) Huzâfe'dir" buyurdu.
Sonra Umer ibnu'l-Hattâb meydana çikti da:
— Biz Allah'i Rabb, Islâm'i dîn, Muhammed'i de Rasûl olarak kabul ve tasdîk ettik. Biz fitnelerden Allah'a siginiriz! dedi.
Rasûlullah da:
— "Ben hayir ve serr hakkinda bu günün benzerini asla görmedim. Su muhakkak ki, cennet ile cehennem benim için sûretlendirildi (yânî suretleri bana gösterildi) de ben su mihrâb duvari arkasinda onlari gözlerimle gördüm" buyurdu.
Katâde bu hadîsi rivayeti sirasinda su âyeti de zikrederdi: "Ey îmân edenler, Allah 'in affettigi seyleri -ki eger size açiklanirsa ve, siz bunlari Kur'ân inerken sorup da hükmü kendinize izhâr edilirse fenaniza gidecektir- sormayin. Allah çok magfiret edicidir, cezada da aceleci degildir" (ei-Mâide: ioi) [63].

35- Erkeklerin Galebesinden (Kahrindan) Allah'a Siginmak Babi

58-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle der idi: Rasûlullah (S) –üvey babam- Ebû Talha'ya:
— "Oglanlarinizdan bana hizmet edecek bir oglan arastir" buyurdu.
Akabinde Ebû Talha beni bineginin arka tarafina bindirerek Ra-sûlullah'in yanina çikardi. Artik ben Rasûlullah'a devamli hizmet ediyordum. (Seferlerde konak için bineginden) her inisinde O'nun su duayi çok söyler oldugunu isitip dururdum:
— "Allâhumme innîeûzu bike minel-hemmi ve'l-hazani ve'l-aczi ve'l-keseli veU-buhli, vel-cübni ve dalaVd-dîni ve galebeti'r-ricâÜ (- Yâ Allah; ben tasadan, mahzunluktan, acizlikten, tenbellikten, cimrilikten, korkakliktan, borç baskisindan ve agirligindan, kudret sahibi insanlarin tasallut ve galebesinden Sana siginirim)/"
Ben O'na böyle hizmet etmege devam ettim. Nihayet Hayber seferinden dönüyorduk, Rasûlullah kendisine ayirip aldigi Safiyye bintu Huyeyy ile dönüyordu. Ben Rasûlullah'm bineginin arka tarafini bir abâ yâhud bir örtü ile çevirir görüyordum. Sonra arka tarafina Sa-fiyye'yi bindirerek yol aldi. Nihayet es-Sahbâ mevki'inde konakladigimiz zaman Rasûlullah, deriden sofralar içinde hurma, yag ve kuru yogurt karisigi olan hay s yemegi yapti. Sonra beni gönderdi. Ben insanlari dügün asina da'vet ettim. Insanlar gelip bu yemekten yediler. Iste Rasûlullah'm Safiyye ile zifafi burada oldu. Sonra dönüse devam etti. Nihayet Uhud meydana çikip görününce:
— "Su Uhud'dur. O bizi sever, biz de onu severiz!"buyurdu. Medîne'yi uzaktan görünce de:
— "Yâ Allah! Ben Medine'nin iki kara tasligi arasim, îbrâhfm 'in Mekke'yi haram kildigi gibi haram kiliyorum. Yâ Allah! Sen Medineliler'in müdd ve sâ' ölçeklerinde kendilerine bereket ihsan eyle!" diye duâ etti [64].

36- Kabir Azabindan Allah'a Siginmak Babi

59-.....Bize Mûsâ ibn Ukbe tahdîs edip söyle dedi: Ben Hâlid kizrümmü HâIid(R)'den isittim. Mûsâ dedi ki: Ümmü Hâlid'den baska Peygamber'den bunu isitmis olan bir kisiyi de isitmedim. Ümmü Hâlid (R):

— Ben Peygamber(S)'den, kabir azabindan Allah'a siginirken isittim, dedi [65].

37- Cimrilikten Allah'a Siginmak Babi

60-.....Mus'ab ibn Sa'd söyle demistir: Babam Sa'd ibn Ebî Vakkaas (R) bes seyi emreder ve bunlarin Peygamber(S)'den oldugunu zikrederdi: Peygamber (S) su kelimelerle duâ etmeyi emrederdi: "Allâhum-me innî eûzu bike mine'l-bahli. Ve eûzu bike minel-cubni. Ve eûzu bike en uredde ilâ erzelVl-umuri. Ve eûzu bike min fitnetVd-dünyâ ya 'nîfitneti 'd-Deccâli. Ve eûzu bike min azâbi 'l-kabri (- Yâ Allah, ben cimrilikten Sana siginirim. Korkakliktan da Sana siginirim, ömrün en degersizine döndürülmekten de Sana siginirim. Dünyâ fitnesinden yânî Deccâl fitnesinden de Sana siginirim. Kabir azabindan da Sana siginirim)/"

61-..... Âise (R) söyle demistir: Benim yanima Medine Yahûdîleri'nden iki yasli kadin girdiler de konusma arasinda bana:
— Sübhesiz, kabirler ahâlîsi kendi kabirleri içinde azâb olunurlar! dediler.
Ben o kadinlarin bu sözünü kabul etmedim, onlari tasdik etmem bana güzel gelmedi. Sonra çikip gittiler. Bu sirada Peygamber (S) de benim yanima girdi. Ben kendisine:
— Yâ Rasûlallah! Iki koca-kari benim yanima geldiler de kabir-dekiler kabirlerinde azâb olunurlar dediler, diye zikrettim.
Rasûlullah:
— "Onlar dogru söylediler. Kabir ehli, öyle bir azâbla azâb edilirler ki, onlarin azâblarini hayvanlarin hepsi isitir" buyurdu.
Bundan sonra Rasülullah'i, kildigi her namazda muhakkak kabir azabindan Allah'a siginirken görmüsümdür [66].

38- Hayât Ve Ölüm Fitnelerinden Allah'a Siginmak Babi

62-..... Enes ifan Mâlik (R) söyle derdi: Peygamber (S) su duayi söylerdi:
' 'Allâhumme innî eûzu bike mine "-aczi ve 'l-keseli ve 1-cubni ve 7-heremi. Ve eûzu bike min azâbVl-kabri. Ve eûzu bike min fitnetVl-mahyâ ve'l-memâti!
(= Yâ Allah, ben acizlikten, tenbellikten, korkakliktan ve çok ihtiyarligin çökkünlügünden Sana siginirim. Keza ben kabir azabindan da Sana siginirim. Hayâtin ve ölümün fitnelerinden de Sana siginirim!)"

39- Günâhtan Ve Borçtan Allah'a Siginmak Babi

63-.....Bize Vuheyb, Hisâm ibn Urve'den; o da babasindan;o da Âise(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) su duayi söylerdi:

"Allâhumme innî eûzu bike mine '1-keseH ve %heremi ve 1-me 'semi vel-magrami ve min fitnetVl-kabri ve azabVl-kabri ve minfitnetVn-nâri ve azâbi'n-nâri ve min serri fitnetVl-ginâ. Ve eûzu bike min fitnetVl-fakri ve eûzu bike min fitnetVl-MesîhVd-Deccâli. Aüâhum-me'gsil annîhatâyâye bi-mâVs-selci veH-beradi ve nakki kalbimine'l-hatâyâ kemâ nakkayte 's-sevbe 1-ebyâde mine 'd-denesi. Ve bâid bey-nî ve beyne hatâyâye kemâ bâadte beyneH-mesnki vel-magribi!
[= Yâ Allah, tenbellikten, bunaklik derecesinde ihtiyarliktan, günâhtan, korkakliktan, kabir suâlinden ve kabir azabindan, ates fitnesinden ve ates azabindan, zenginlik gururunun serrinden Sana siginirim. Fakîrlik fitnesinden de Sana siginirim. Mesîh Deccâl'in fitnesinden de Sana siginirim. Yâ Allah! Günahlarimin kirini) benden kar ve buz suyu ile yika, kalbimi de günâhlardan -beyaz elbiseyi kirden temizledigin gibi- pakla! Benimle günâhlarimin arasim da dogu ile bati arasini uzaklastirdigin gibi uzaklastir!]" [67].

40- Korkakliktan Ve Tenbellikten Allah'a Siginmak Babi

"Kusâlâ" ve "Kesâlâ" (en-Nisâ: ui\ et-Tevbe: 54) bir m a'n ayadir.

64-.....Enes (R) söyle demistir: Peygamber (S) su duayi söylerdi:
"Allâhumme innîeûzu bike mine'l-hammi ve'l-hazeni ve aczi ve'l-keseli ve'l-cubni ve'l-buhli ve dalai'd-deyni ve galebetPr-ricâli!" [68].

41- buhlden (yâni cimrilikten) allah'a siginmak babi

"el-Buhlu" ve"l-Bahalu" (en-Nisâ: 37, ei-Hadîd: 24) bir ma'nâyadir; "el-Huzn" ve"l-Hazen" lafizlari gibi.

65-.....Bize Su'be, Abdulmelik ibn Umeyr'den; o da Mus'ab ibnu Sa*d'den tahdîs etti ki, babasi Sa'd ibn Ebî Vakkaas (R) su bes seyden siginmayi emreder ve bunIan Peygamber(S)'den olmak üzere tahdîs ederdi:
"Allâhumme innî eûzu bike minel-buhli.
Ve eûzu bike mine'l-cubni.
Ve eûzu bike en uredde ilâ erzelVl-umuri.
Ve eûzu bike min fîtneti'd-dünyâ.
Ve eûzu bike min azâbi'l-kabri!"

42- Ömrün En Degersizinden Allah'a Siginmak Babi

'Erâzilunâ" (Hûd: 27) "En düsüklerimiz" ma'nâsinadir [69]

66-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) su duayi söyleyerek Allah'a siginirdi:
"Allâhumme innîeûzu bike mine'l-keseli. Ve eûzu bike mine'I-cubni. Ve eûzu bike minel-heremi ve

eûzu bike mine'l-buhH! [70].

43- Vebanin Ve Hastaligin Kaldirilmasina Duâ Etmek Babi

67-.....Âise (R) söyle demistir: Peygamber (S) -Medîne'ye geldigi zaman- söyle duâ etti:
"Yâ Allah! Bizlere Mekke'yi sevdirdigin gibi Medine'yi de sevdir yâhud Medine'yi daha fazla sevdir. Medine'nin humma vesiîma hastaligini da Cuhfe'ye naklet! Yâ Allah! Müdd ve sâ' ölçeklerimizle ölçülen riziklarimizda bizler için bereket ihsan eyle!" [71].

68-.....Bize îbn Sihâb, Âmir ibn Sa'd'dan söyle haber verdi:
Babasi Sa'd ibn Ebî Vakkaas (R) söyle demistir: Veda Hacci'nda benim hastaligimdan dolayi Rasûlullah (S) bana hasta ziyaretine geldi. Ben bu hastaliktan ölmeye yaklasmistim. O'nun bu ziyaretinde ben:
— Yâ Rasûlallah! Bendeki bu hastalik, görmekte oldugun bu müzmin dereceye ulasti. Ben mal sahibi bir kimseyim. Bana tek ki-zim(Âise)dan baska kimse vâris olmayacaktir. Bu durumda ben malimin üçte ikisini sadaka yapayim mi? diye sordum.
Rasûlullah:
— "Hayir (tasadduk etme)/" buyurdu. Ben:
— Yarisini sadaka yapayim mi? dedim. Rasûlullah:
— "Üçte bir (yeter, üçte bir bile) çoktur. Ey Sa'd! Senin mirasçilarini zengin birakman, onlari fakirler ve (sadaka için) insanlara ellerini açar bir hâlde birakmandan daha hayirlidir. Sen Allah rizâsi için harcayacagin her nafakadan muhakkak ecre nail kilinirsin. Hattâ yemek yerken esinin agzina koyacagin bir lokmadan dasevâb alacaksin!" dedi.
Ben:
— Yâ Rasûlallah! (Siz Medine'ye döneceksiniz de) ben dostlarimdan geriye mi birakilacagim? diye sordum.
Rasûlullah söyle buyurdu:
— "Hayir, sen bizden asla geri birakilmazsin. (Sayet burada kalir da) Allah rizâsini aramak için sâlih amel yaparsan, muhakkak bu iyi amelinle derecen artar ve merteben yükselir. Ve öyle ümîd ediyorum ki Senin ecelin geri birakilacak da sen uzun zaman yasayacaksin! Hattâ seninle birtakim kavimler fayda görecek, diger birtakim kavimler de senden zarar göreceklerdir. Yâ Allah! Sahâbîlerimin (Mekke^den Me-
dîne'ye dönüs) hicretlerim tamamla! Onlari topuklari üzerinde geri döndürme! Lâkin acinacak olan, Sa'd ibn Havle'dir!" buyurdu.
Sa'd ibn Ebî Vakkaas: Rasûlullah, Sa'd ibn Havle'ye (hicret ettikten sonra) Mekke'de ölmesinden dolayi hüzünlenip acidi, demistir [72].

44- Ömrün En Degersizinden, Dünyânin Fitnesinden Ve Atesin Fitnesinden Allah'a Siginmak Babi

69-..... Sa'd ibn Ebî Vakkaas (R) söyle demistir: Su kelimelerle Allah'a sigininiz; Peygamber(S) bu duâ kelimeleriyle Allah'a siginirdi:
"Allâhumme, innî eûzu bike mine'l-cubni.
Ve eûzu bike mineH-buhti.
Ve eûzu bike minen uredde ilâ erzelVl-umurû
Ve eûzu bike min fitnetVd-dünyâ ve azâbVt-kabri!"

70-.....Bize Hisâm ibn Urve, babasi Urve'den; o daÂise(R)'den söyle tahdîs etti: Peygamber (S) su duayi söylerdi;
"Allâhumme, innî eûzu bike mine'l-keseli ve'I-heremi, vel-magrami ve H-me 'semi. Allâhumme, innî eûzu bike min azâbi yn-nâri ve fîtneti'n-nâri ve azâbVl-kabri ve serri fitnetiH-ginâ ve serri fitnetVl-fakri ve min serri fitneti H-Mesîhi yd-Deccâli. A llâhumme 'gsil hatâyâ-ye bi-mâVs-selci veH-beradi ve nakki kalbî mineH-hatâyâ kemâ yunakka 's-sevbu fl-ebyâdu mine 'd-denesi ve bâid beyni ve beyne ha-tâyâye kemâ bâadte beyneH-masnki ve'l-magribi!" [73].

45- Zenginlik Fitnesinden Allah'a Siginmak Babi

71-.....Bize Sellâm ibnu Ebî Mutî\ Hisâm'dan; o da babasi Urve'den; o da teyzesi Âise(R)'den söyle tahdîs etti: Peygamber (S), su duâ ile Allah'a siginir idi:
"Allâhumme, innî eûzu bike min fitnetVn-nâri, ve min azâbVn-nâri. Ve eûzu bike min fitneti'l-kabri. Ve eûzu bike min azâbVl-kabri.
Ve eûzu bike min fitnetVl-ginâ. Ve eûzu bike min fitnetVl-fakri. Ve eûzu bike min fitneti'l-Mesîhi'd-Deccâli!"

46- Fakîrlik Fitnesinden Allah'a Siginmak Babi

72-..... Âise (R) söyle demistir: Peygamber (S) su duayi söylerdi:
"Allâhumme, innî eûzu bike min fitnetVn-nâri ve azâbVn-nâri vefitneti'l-kabri ve azâbVl-kabri ve serri fitneti'l-ginâ ve serri fîtneti'l-fakri. Allâhumme innî eûzu bike min serri fitnetVl-MesîhVd-DeccâlL Allâhumme 'gsil kalbî bi-mâi's-selci ve H-beredi. Ve nakki kalbi mine7-hatâyâ kemâ nakkayte 's-sevbe 'l-ebyadu mine 'd-denesi. Ve bâid beyni ve beyne hatâyâye kemâ bâadte beyne 'l-mesriki ve 'l-magribi. A /-îâhumme, innî eûzu bike mine'l-keseli ve'l-me'semi ve'l-magrami!" [74].

47- Mal Çoklugu Ile, Bereketle Duâ Etmek Babi

73-.....Bize Su'betahdîs edip söyle dedi: Ben Katâde'den isittim; o da Enes ibn Mâlik(R)'ten ki, Enes'in annesi Ümmü Suleym (R):
— Yâ Rasûlallah! Enes Sen'in hizmetçindir, onun için Allah'a duâ ediver! demis.
Rasûlullah (S) da:
— "Allâhumme eksir mâlehû ve veledehû ve bârik lehû fî mâ a Heytehû (- Yâ Allah! Onun malini ve çocugunu çogalt! Ona verdigin ni'metlerinde kendisi için bereket ihsan edip mübarek kil)/"diye

duâ etmistir.
Ve Hisâm ibn Zeyd'den; o: Ben Enes ibn Mâlik'ten, bunun benzerini isittim, demistir.

74-.....Katâde söyle dedi: Ben Enes(R)'ten söyle dedigini isittim: Ümmü Suleym:
— Enes Sen'in hizmetçindir (onun için Allah'a duâ ediver)! dedi.
Peygamber (S):
— "Allâhumme eksir mâlehû ve veledehû ve bârik lehû fî mâ a'teytehû!" diye duâ etti [75].

48- Hayirlisini Isteme Sirasinda (Okunacak) Duâ Babi

75-.....Câbir ibn Abdillah (R) söyle demistir: Peygamber (S) bizlere Kur'ân'dan bir sûre ögretir gibi (büytik küçük) islerin hepsinde Istihare Duâsi'm ögretir, söyle buyururdu:
— "Sizin biriniz bir isi kasdettigi zaman iki rek'at namaz kilsin, sonra su duayi söylesin:
Allâhumme, innî estehîruke bi-ilmike ve estakdiruke bi-kudretike vees'elukemin fadlike'l-azîmL Fe-inneke takdim velâ akdini. Ve tay-lemu velâ a *lemu ve enteAUâmu 1-Guyûbi. Allâhumme in kunte ta '-lemu enne hazâ H-emre hayrun lîfî dîni ve maâsî ve akibeti emrî -ev kaale: Fîâcili emri ve ecilihi fakdurhu IL- Ve in kunte ta'lemu enne hazâ 'l-emre serrun lîfî dînî ve maâsî ve akibeti emrî -ev kaale: Fîâ'-cili emrî ve ecilihi fasrifhu annî vasnfnî anhu-, Vakdur lîye'l-hayra haysu kâne. Summe raddinî bihî! der ve hacetinin ismini söyler!"
[= Yâ Allah! (Hakkimda hayirlisini) bildigin için ben Sen'den hayirlisini (bildirmem) isterim. Ve Sen'in kudretinden beni kudret-lendirmeni dilerim. Ve bunu Sen'in büyük fadlmdan isterim. Çünkü Sen'in herseye gücün yeter, benim ise gücüm yetmez. Sen herseyi bilirsin, ben ise bilmem. Sen bütün gaybleri en mükemmel Bilen'sin! Yâ Allah! Su azmettigim isin benim için dînim, yasayisim ve isimin sonu hakkinda bir hayir oldugunu bilmekte isen- yâhud: Isimin dünyâsi ve âhireti hakkinda... der- onu benim için takdîr et! Eger bu isin benim için, benim dînim, yasayisim ve isimin akibeti hakkinda bir serr oldugunu bilmekte isen- yâhud: Isimin dünyâsi ve âhireti hakkinda... der- bu isi benden çevir, beni de bu isten çevir. Ve hayir nerede ise onu benim için takdîr et. Sonra beni bu (takdîr edilen) ise razi kil! der ve (bu is dedigi) hacetinin ismini söyler!] [76].

49- Abdest Almak Sirasinda Duâ Etmek Babi

76-.....Ebû Mûsâ el-Es'ari (R) söyle demistir: Peygamber (S) abdest suyu istedi ve o su ile abdest aldi. Sonra iki elini kaldirip:
— "Allâhumme'gfir lî Ubeydin Ebî Âmirini Allâhumme'c'al-hu yevme 'l-kiyâmeti fevka kesîrin min halkike mine 'n-nâsi (= Yâ Allah! Ebû Âmir Ubeyd kulunu magfiret eyle! Yâ Allah! Ebû Âmir kulunu kiyamet gününde su yarattigin insanlardan çogunun üstünde yüksek bir makaamda kil)/" diye duâ etti.
Duâ ederken (ellerini o kadar kaldirdi ki) ben O'nun iki koltugunun beyazligini gördüm [77].

50- Insanin Yüksek Bir Yere Çiktiginda Duâ Etmesi Babi

77-.....Ebû Mûsâ el-Es'ârî (R) söyle demistir: Bizler Peygamber(S)'in maiyyetinde bir seferde bulunduk. Vâdîden yüksek bir yere çiktikça, yüksek sesle tekbîr getiriyorduk. Peygamber (S):
— "Ey insanlar! Nefislerinize yumusak davranin (sesinizi yükseltmeyin)/ Çünkü sizler sagiri ve gaibi çagirmiyorsunuz- Lâkin sizler
Semî' ve Basîr olan Allah'a duâ ediyorsunuz!" buyurdu.
Sonra benim yanima geldi. Ben kendi kendime "Lâ havle velâ kuvvete illâ billahi (= Degisiklik ve kuvvet ancak Allah iledir)" zikrini söylüyordum. Rasûlullah:
— "Yâ Abdallah ibne Kays! Lâ havle velâ kuvvete illâ billahi zikrini söyle. Çünkü bu, cennet hazînelerinden bir hazînedir" buyurdu -yâhud: "Sana cennet hazînelerinden bir hazîne olan bir kelâma delâlet edeyim mi? O: Lâ havle velâ kuvvete illâ billahi sözüdür" buyurdu [78].

51- Bir Vâdîye Indigi Zaman Duâ Etmek Babi

Bu konuda Câbir'in rivayet ettigi hadîs vardir [79].

52- Insanin, Bir Sefere Çikmak Yâhud Seferden Dönmek Istedigi Zamanlarda Söyleyecegi Duâ Babi

Bu konuda Yahya ibnu Ebî Ishâk'm Enes'ten rivayet ettigi hadîs vardir [80].

78-.....Bana Mâlik, Nâfi'den; o da Abdullah ibn Umer(R)'den söyle tahdîs etti: Rasûlullah (S) bir gazveden yâhud bir haccdan yâhud bir umreden döndügü zaman yolda yüksek bir yere çiktiginda üç kerre tekbîr getirir, sonra su sözleri söylerdi:
"Lâ ilahe üleHlâhu vahdehû Iâ serike lehü, tehu'l-mulku ve lehu'l-hamdu ve huve ala kullî seyn kadinin. Âyibûne, tâibûne, âbidûne H-Rabbinâ hâmidûne. Sadaka'llâhû va'dehû ve nasara abdehû ve hezeme*l-ahzâbe vahdehû!
[= Yoktur tapacak Çalap'tir ancak. O birdir. O'nun ortagi yoktur, mülk O'nundur. Hamd O'nundur. O herseye gücü yetendir. Biz ancak Rabb'imize dönücüleriz, O'na tevbe edicileriz, O'na ibâdet edicileriz, O'na hamdedicileriz. Allah va'dinde dogru çikmis, kulu(Mu-hammed'i)na yardim etmis, bütün düsman topluluklarini yalniz basina bozguna ugratmistir!] [81].

53- Evlenen Kimseye Yapilacak Duâ Babi

79-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Peygamber (S) Abdurrahmân ibn Avf'in üzerinde (evlenenlere mahsûs olan) safran boyasindan yapilmis güzel koku) eseri gördü de:
— "Hâlin nedir -yâhud: Bu ne-?" diye sordu. Abdurrahmân:
— Bir çekirdek agirligi altin (mehr) karsiliginda bir kadinla evlendim, dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah ona:

— "Allah (bu evliligi) sana mübarek eylesin! Bir koyun (kesmek sureti) ile olsun dügün asi yap!" buyurdu .

80-.....Câbir (R) söyle demistir: Babam Abdullah, arkasinda yedi yâhud dokuz kiz birakip vefat etti. Bir müddet geçince ben bir kadinla evlendim. Peygamber (S):
— "Evlendin rni yâ Câbir?" diye sordu. Ben:
— Evet evlendim! diye cevâb verdim. O:
— "Bakire kiz ile mi, yoksa dul ile mi evlendin?" dedi. Ben:
— Dul bir kadinla evlendim, dedim. Peygamber:
— "Kendisiyle oynasacagin, seninle oynasacak- -yâhud: Kendisiyle gülüsecegin, seninle gülüsecek- bir kizla evlenseydin ya!" bu yurdu.
Ben:
— Babam vefat etti, arkasinda yedi yâhud dokuz kiz birakti. Bei
onlarin arasina, kendileri gibi bir kiz getirmekten hoslanmadim. B' sebeble onlann islerini görecek bir kadinla evlendim, dedim. Rasûlullah:
— "Bareke'llâhu aleyhe (= Allah esini sana mübarek eylesin)/ diye duâ etti.
Sufyân ibn Uyeyne ile Muhammed ibn Müslim, Amr ibn Dînâr dan; o da Câbir'den rivayet ettikleri hadîslerinde "Bâreke'llâhu aleyke duasini söylemediler [82].

54- (Cinsi Münasebet Için) Esine Geldigi Zaman Söyleyecegi Duâ Babi

81-.....Ibn Abbâs (R) söyle demistir: Peygamber (S) söyle buyurdu:
— "Onlarin herhangibiri (cinsî münâsebet yapmak için) esine gelmek istedigi zaman Bismittâhi, Allâhumme cennibna's-seytâne ve cennibVs-seytâne mâ razaktenâ (= Bismillâhi. Yâ Allah, bizleri seytândan uzaklastir, seytâni da bize ihsan ettigin çocuktan uzak kil) derse, su muhakkak ki, eger o kari-koca arasindaki bu cinsî münâsebette bir çocuk takdir olunursa, o çocuga ebediyyen seytân zarar veremez [83].

55- Peygamber(S)1n "Rabbena Âtinâ Fvd-Dünyâ Haseneten.., " Kavli (Yânî Duâsi) Babi

82-.....Enes ibn Mâlik (R): Peygamber(S)'in en çok okudugu duâ: "Allâhumme, Rabbena âtinâ fVd-dünyâ haseneten ve fVl-âhireti haseneten ve kina azâbe'n-nâri (= Yâ Allah, ey Rabb'imiz, bize dünyâda da bir güzellik ver, âhirette de bir güzellik ver ve bizi ates azabindan koru)/" duasi idi, demistir [84]

56- Dünyâ Fitnesinden Allah'a Siginmak Babi

83-..... Sa'd ibn Ebî Vakkaas (R) söyle demistir: Peygamber (S) bizlere su duâ kelimelerini yazi -yâhud kitâb- ögretir gibi ögretirdi:
' 'AMhumme, innî eûzu bike mine 1-buhU ve eûm bike mine H-cubni. Ve eûzu bike min en uredde

ilâ erzelVl-umuri. Ve eûzu bike minfîtneti'd-dünyâ ve azâbVl-kabriV
[= Yâ Allah, ben cemrilikten, Sana siginirim, korkakliktan da Sana siginirim. Ömrün en kötüsüne (ihtiyarligin bunaklik devrine) döndürülmemizden de Sana siginirim. Dünyâ fitnesinden ve kabir azabindan da Sana siginirim!] [85].

57- Duayi Tekrar Tekrar Yapmak Bâbî

84-..... Bize Enes ibnu Iyâd, Hisâm'dan; o da babasi Urve'den; o da Âise(R)'den söyle tahdîs etti: RasûluIlah(S)'a sihir yapilmisti. Hattâ kendisine bâzi isi yapmadigi hâlde yaptim hayâl ettirilirdi. Rasûlullah, Rabb'ine (tekrar tekrar) duâ etti. Sonra bana:
— "(Yâ Âise) Hissettin mi? Fetva istemekte oldugun sey hakkinda Allah bana fetva verip bildirmistir" buyurdu.
Ben Âise de:
— Yâ Rasûlallah! Bu nedir? diye sordu. Rasûlullah söyle anlatti:
— "Bana iki adam geldi. Bunlardan biri basimin yanina, digeri de ayaklarimin yanina oturdu. Biri arkadasina:
— Bu zâtin hastaligi nedir? diye sordu. O da:
— Sihir yapilmistir, diye cevâb verdi. Öbürü:
— Ona kim sihir yapmistir? dedi. Öteki:
— Lebîd ibnu'l-A'sam! diye cevâb verdi.
— Bu sihir ne ile yapilmistir? diye sordu. O da:
— Bir tarak, saç sakal tarantisi ve erkek hurmanin kurumus çiçek kapçigi ile! diye cevâb verdi.
— Nerede yapilmistir? sorusuna da:
— Zervân da! diye cevâb verdi."
Zervân, Zurayk ogullari yurdunda bir kuyudur. Âise dedi ki: Rasûlullah bâzi sahâbîleriyle o kuyuya gitti. (Ona bakti, üzerinde hurma agaci vardi.) Sonra dönüp Âise'ye geldi de:
— "(Yâ Âise!) Vallahi kuyunun suyu, içinde kina bekletilmis gibi kipkirmizi, kuyunun etrafindaki hurma agacinin uçlari seytânlarin baslari gibidir!" buyurdu.
Âise dedi ki: Rasûlullah geldi de ben Âise'ye o kuyunun hâlinden haber verdi. Ben:
— (Yâ Rasûlallah!) Sen o sihri çikarip çözseydin? dedim.
— "Bana gelince, Allah benim sifâmi vermistir. Ben o sihri çikarip da insanlar arasinda bir serri yaymayi istemedim" buyurdu.
îsâ ibn Yûnus ile el-Leys ibn Sa'd, Hisâm'dan; o da babasi Ur-ve'den; o da Âise'den yaptiklari rivayette su ziyâde vardir: Âise: Pey-gamber'e sihir yapilmisti da O tekrar tekrar duâ etti, dedi ve hadîsi sevketti [86].

58- Müsrikler Aleyhine Beddua Babi Ibn Mes'ûd Da: Peygamber (S)

"Yâ Allah, müsriklere karsi bana Yûsuf'un zamanindaki yedi yil gibi, yedi siddet yili ile yardim et!" diye beddua etti, dedi.
Ve yine Ibn Mes'ûd: (Ka'be'de namaz kildigi sirada üzerine deve son'u attiklarinda namazi

tamamlayinca):
"Yâ Allah! Ebû CehVi Sana havale ediyorum..." diye beddua etti, dedi.
Abdullah ibn Umer de:
Peygamber (S) namaz içinde kunûtta: "Yâ Allah, fulâna vefulâna la'net et" diye beddua etti. Nihayet Azîz ve Celîl olan Allah:
"(Kullardaki) isten hiçbirsey sana âid degildir. Allah ya onlarin tevbesini kabul eder, yahud kendileri zâlimler
olduklari için azablandirir" (âiu îmrân: 128) âyetini indirdi..., demistir [87].

85-.....Abdullah ibn Ebî Evfâ (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) müsrik ordulari aleyhine söyle duâ etti:
"Allâhumme, munzile'l-KitâbU serîa'l-hisâbU EhzimVl-ahzâbe eh-zimhum ve zehilhum [= Yâ Allah! Ey hesabi çabuk görücü olan
(Rabb'im)! Sen (Medine önünde toplanan) su Arab kabilelerini dagit, onlarin topluluklarini kir, irâdelerini sars]/" [88].

86-..... Bize Hisâm ed-Destevâî, Yahya ibn Ebî Kesîr'den; o da Ebû Seleme'den; o da Ebû Hureyre(R)'den söyle tahdîs etti: Peygamber (S) yatsi namazinin son rek'atinde basini rukû'dan kaldirip Semiallâhu limen hamideh dedigi zaman, kunût yapar, su duayi söylerdi:
— "Yâ Allah! el-Velîd ibnu'l-Velid'i kurtar.
Yâ Allah, Seleme ibnu'l-Hisâm'i kurtar!
Yâ Allah, (müsrikler elinde) zatfve âciz görülen diger mü'min-leri de kurtar!
Yâ Allah, Mudar (müsrikleri) üzerine baskini siddetlendir.
Yâ Allah, içinde bulunduklari bu yillari onlara Yûsuf Peygam-ber'in kitlik yillarina benzet!" [89]

87-.....Enes ibn Mâlik (R) söyle demistir: Peygamber (S) (Munzir ibn Amr'in baskanligi altinda) kendilerine Kurrâ denilen (kirk yâ-hud yetmis kisilik) bir birligi Necd halkinin istegi üzerine, onlara dîni ögretmek üzere göndermisti. Bunlar Maûne Kuyusu basinda pusuya düsürülüp öldürüldüler. Ben Peygamber'in onlarin öldürülmelerine üzüldügü kadar hiçbirseye üzüldügünü görmedim. Peygamber, sabah namazinda bir ay kunût yapti da;
— "Usayya kabilesi Allah'a ve Rasûlü'ne âsî oldular!" buyururdu [90].

88-.....Âise (R) söyle demistir: Yahudiler Peygamber (S) üzerine selâm verirler de "es-Sâmu aleykum (= Ölüm üzerinize)" derlerdi. (Ben) Âise onlarin bu sözlerini farkedip anladi da:
— AleykumuVsâmu ve'l-la'netu(= Ölüm ve la'net sizin üzerinize olsun)! dedi.
Bunun üzerine Peygamber:
— "Yavas ol yâ Âise! Muhakkak ki Allah herseyde yumusak muamele etmeyi sever!" buyurdu.
Âise:
— Ey Allah'in Peygamberi! Onlarin söylemekte olduklari sözü isitmedin mi? dedi.

Peygamber:
— "Sen de benim bu sözü onlara reddettigimi isitmedin mi? Ben onlara: Ve aleykum (-Sizin üzerinize de)! seklinde söylüyordum" buyurdu [91].

89-..... Bize Alî ibn Ebî Tâlib (R) tahdîs edip söyle dedi: Biz Hendek harbi gününde Peygamber(S)'in beraberinde bulunduk. O:
— "Allah bu müsriklerin kabirlerine ve evlerine ates doldursun! Çünkü onlar bizi tâ günes batincaya kadar orta namazini kilmaktan alikoydular; orta namazi ikindi namazidir" buyurdu [92].

59- Müsrikler Lehine Duâ Babi

90-.....Ebû Hureyre (R) söyle demistir: et-Tufeyl ibnu Amr ed-Devsî, Rasûlullah(S)'in huzuruna geldi de:
— Yâ Rasûlallah! Devs kabilesi halki Allah'a âsî oldular ve Islâm'i kabulden çekindiler! Bu sebeble Sen onlarin aleyhine duâ et! dedi.
Onun bu sözü üzerine oradaki insanlar Rasûlullah'in Devs ka-bîlesi halki aleyhine duâ edecegini sandilar. Rasûlullah ise:
— "Yâ Allah! Devs halkina hidâyet eyle de onlari Islâm toplulugumuza getir!" diye duâ etti [93].

60- Peygamberdin "Allâhumme'gfir Lî Mâ Kaddemtu Ve Ahhartu" Duasi Babi

91-.....Bize Su'be, Ebû Ishâk'tan; o daEbû Burde'den; o da babasi Ebû Mûsâ el-Es'arî(R)'den söyle tahdîs etti: Peygamber (S) su duâ ile duâ ederdi:
' 'Rabbigfir lî hatîetî ve cehli ve israfi fî emri kullihî ve mâ ente aHemu bihi minni. Allâhumme*gfir lîhatâyâye ve amdi ve cehli ve hezlî ve kullu zâlike indî! A llâhumme 'gfir lî mâ kaddemtu ve mâ ah-hartu ve mâ esrertu ve mâ a'Ientu. EnteH-Mukaddimu ve enteH-Muahhiru. Ve ente alâ külli sey'in kadîrun!
(= Ey Rabb'im! Benim günâhimi, bilgisizligimi, her isimde israfimi ve benden daha iyi bilmekte oldugun kusurlarimi magfiret eyle! Yâ Allah! Benim hatâlarimi, kasdimla ve bilgisizligimle isledikleri mi, sakalarimi magfiret eyle! Bunlarin hepsi bende vardir. Yâ Allah! Evvelden yaptigim, sonradan yapacagim; gizledigim, açiga çikardigim bütün günâhlarimi Sen magfiret eyle! Öne geçiren ancak Sen'sin, sonraya birakan da ancak Sen'sin. Sen herseye gücü yetensin!)"
Ubeydullah ibnu Muâz söyle dedi: Ve bize Su'be, Ebû Ishâk'tan; o da Ebû Burde'den; o da babasi Ebû Musa'dan; o da Peygam-ber(S)'den bunun benzeri olan hadîsi tahdîs etti.

92-.....Bize Ebû Ishâk, Ebû Bekr ibnu Ebî Musa'dan ve Ebû Burde'den; sanirim ki, o da babasi Ebû Mûsâ el-Es'arî(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) söyle duâ ederdi:
"Allâhumme'gfir lî hatîetî ve cehli ve isrâfi fî emri ve mâ ente aHemu bihî minnt
Allâhumme 'gfir lî hezlî ve ciddî ve hatâye ve amdî ve kullu zâlike indî!"
(= Yâ Allah! Benim günâhimi, bilgisizligimi, isimdeki israfimi ve benden daha iyi bilmekte

oldugun bütün kusurlarimi magfiret eyle!
Yâ Allah! Benim latifemi, ciddî hâlimi, hatâmi ve dileyerek isledigim günâhimi magfiret eyle! I'tirâf ederim ki, bu kusurlarin hepsi bende vardir!) [94]

61- Peygamber(S)'In: "Bizim Yahudiler Hakkindaki Duamiz Kabul Olunur, Onlarin Bizim Hakkimizdaki Dualari Kabul Olunmaz" Kavli Babi

93-..... Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Ebû'I-Kaasim (S):
— "Cumua (gününde öyle bir saat vardir ki, herhangibir müslümân dikeîip namaz kilar oldugu hâlde Allah'tan bir hayir isler ve bu istemesini o saate denk getirirse, Allah ona diledigini muhakkak verir" buyurdu ve o saatin kisa oldugunu anlatmak için eliyle isaret etti.
Biz: Peygamber bu isaretiyle o saatin azligini gösteriyor, dedik.

62- Cumua Günü Icabet Ümîd Edilen Saatte Duâ Etmek Babi

94-..... Bize Eyyûb, Ibnu Ebî Muleyke'den; o da Âise(R)'den söyle tahdîs etti: Yahudiler Peygamber(S)'e geldiler ve ("Ölüm üzerine olsun" demek olan) "es-Sâmu aleyke" dediler.
Peygamber de:
— "Ve aleykum (= Sizin üzerinize de olsun)/" dedi. Âise de:
— es-Sâmu aleykum ve laanekumu'llâhu ve gadibe aleykum (= Ölüm sizin üzerinize olsun, Allah size la'net etsin ve gadab eylesin)! dedi.
Bunun üzerine Rasûlullah:
— "Yavas ol yâ Âise! Rifk ile, yumusaklikla muamele etmen lâzimdir. Ben seni katiliktan, sertlikten sakindiririm -yâhud: Çirkin sözden sakindiririm-!" buyurdu.
Âise:
— Onlarin söyledikleri sözü isitmedin mi? dedi. Rasûlullah:
— "Sen de benim söyledigimi isitmedin mi? Ben (söylediklerini) onlara reddettim. Benim onlar hakkindaki duam kabul olunur. Fakat onlarin benim hakkimdaki dilekleri kabul olunmaz" buyurdu [95]
.

63- (Duâ Sonunda) "Âmîn" Demek Babi

95-.....Bize Sufyân ibn Uyeyne tahdîs edip söyle dedi: Bu hadîsi bize ez-Zuhrî, Saîd ibnu'I-Müseyyeb'den; o da Ebû Hurey-re(R)'den tahdîs etti ki, Peygamber (S) söyle buyurmustur: "Okuyucu, yâni Fatiha okuyan kimse 'Âmîn1 dedigi zaman sizde 'Âmîn* deyiniz* Çünkü melekler de 'Âmîn' derler. Her kimin 'Âmîn' demesi meleklerin 'Âmîn' demesine uyarsa, geçmis günâhlari magfiret olunur" .

64- "Lâ Ilahe Ille'llâh" Demenin Fazileti Babi

96- Bize Abdullah ibn Mesleme, Mâlik'ten; o da Sumeyy'den; o da Ebû Salih'ten; o da Ebû

Hureyre(R)'den söyle tahdîs etti ki, Ra-sûlullah (S) söyle buyurmustur:
— "Her kim günde yüz kerre *Lâ ilahe ille Hlâhu vahdehû lâ serike leh lehu 'l-mulku ve lehu 1-hamdu ve huve ala kullî sey Hn kadîr (= Bir tek Allah'tan baska hiçbir ilâh yoktur. O'nun hiçbir ortagi yoktur. Mülk O'nundur. Hamd O'na mahsûstur. Herseye kudreti yeten O'dur)' tehlîlini söylerse, bu onun lehine on köleyi hürriyete kavusturmaya denk sevâb olur ve onun lehine yüz hasene yazilir, ondan yüz seyyie de silinir. Ve bu, o kimse için bu gününde tâ aksama girinceye kadar seytândan da bir siginma olur. Hiçkimse onun yaptigindan daha faziletlisini yapmis olmaz, ancak onunkinden daha çok çalismis olan adam müstesnadir" [96].

97- Bize Abdullah ibnu Muhammed tahdîs etti. Bize Abdulme-lik ibnu Amr tahdîs etti. Bize Amr ibnu Ebî Zaide, Ebû Ishâk'tan tahdîs etti ki, Amr ibnu Meymûn:
— "Her kim günde on kerre 'Lâ ilahe ille'llâhu...' tehlîlini okursa, Ismail Peygamber neslinden on esîr âzâdlamis gibi sevaba hakk kazanir" diye söylemistir.
Amr ibnu Ebî Zaide söyle dedi: Ve bize Abdullah ibnu Ebi's-Sefer, es-Sa'bî'den; o da er-Rabî' ibnu Hüseyin'den bunun benzerini tahdîs etti. Ben, er-Rabî'e:
— Sen bunu kimden isittin? diye sordum. O:
— Amr ibnu Meymûn'dan, dedi. Akabinde Amr ibnu Meymûn'a geldim ve ona:
— Sen bunu kimden isittin? diye sordum. O:
— Ibnu Ebû Leylâ'dan, dedi.
Akabinde Ibnu Ebî Leylâ'ya geldim ve ona:
— Sen bunu kimden isittin? diye sordum. O:
— Ebû Eyyûb el-Ensârî (R)'den isittim, o bunu Peygamber(S)'den tahdîs ediyordu, dedi.
Ve îbrâhîm ibn Yûsuf da babasi Yûsuf ibn Ishâk'tan; o da dedesi Ebû Ishâk Amr'dan söyledi ki, o söyle demistir: Bana Amr ibnu Meymûn, Abdurrahmân ibnu Ebî Leylâ'dan; o da Ebû Eyyûb(R)'dan, Peygamber'in bu hadîsini tahdîs etti.
Ebû Abdillâh el-Buhârî: Sahîh olan, Amr'in, Peygamber(S)'den olan sözüdür, dedi.
Ve (Buhârî'nin seyhi) Mûsâ ibnu Ismâîl söyle dedi: Bize Vuheyb, Dâvûd ibnu Ebî Hind'den; o da Âmir es-Sa'bî'den; o da Abdurrahmân ibnu Ebî Leylâ'dan; o da Ebû Eyyûb(R)'dan; o da Peygam-ber^)'den tahdîs etti.
Ve Ismâîl ibnu Ebî Hâlid, es-Sa'bî'den; o da er-Rabî'den onun sözünü söyledi.
Ve Âdem ibnu Ebû Iyâs söyle dedi: Bize Su'be tahdîs etti.Bize Abdulmelik ibnu Meysere tahdîs etti. Ben Hilâl ibn Yesâf'tan isittim; o da er-Rabî* ibn Huseym'den ve Amr ibnu Meymûn'dan; onlar da Abdullah ibnu Mes'ûd(R)'dan, Peygamber'in bu sözünü söylediler.
Ve el-A'mes ile Husayn; bunlarin ikisi de Hilâl ibn Yesâf'tan; o da er-Rabî'den; o da Abdullah ibn Mes'ûd'dan O'nun kavlini söylediler.
Ve bu hadîsi Ebû Muhammed el-Hadramî de Ebû Eyyûb(R)'dan; o da Peygamber(S)'den: "Bu tehlîli söyleyen, Ismâîl evlâdindan on köle âzâd eden kimse gibi olur" hadîsini rivayet etti " [97].

65- "Subhânallah" Demenin Fazileti Babi

98-Bize Abdullah ibnu Mesleme, Mâlik'ten; o da Sumeyy'den; o da Ebû Salih'ten; o da Ebû

Hureyre(R)'den tahdîs etti ki, Rasûlul-lah (S): "Her kim günde yüz kerre 'Subhânallahi ve bi-hamdihi (= Allah'i tesbîh ve hamdederim)' derse, o kimsenin (Allah hakki olan) günâhlari -deniz köpügü kadar çok olsa bile- kendisinden indirilip affedilir" buyurmustur [98].

99-.....Bize îbnu Fudayl, Umâreibnu'l-Ka'kaa'dan; o da Ebû Zur'a'dan; o da Ebû Hureyre(R)'den tahdîs etti. Rasûlullah (S) söyle buyurmustur:
— "Subhânallahi ve bi-hamdihi, SubhânallâhVl-azîm (= Allah^a hamdederek tesbîh ederim, ve yine büyük olan Allah'i tekrar tekrar tesbîh ederim), dile hafif, mizanda agir, Rahman 'a sevgili iki kelimedir" [99].

66- Aziz Ve Celîl Olan Allah'i Anmanin Fadli Babi

100-.....Ebû Mûsâ el-Es'arî (R) söyle demistir: Peygamber (S):
— "Rabb'ini zikreden kimse ile zikretmeyen kimsenin benzeri, diri ile ölü gibidir" buyurdu [100].

101-..... Ebû Hureyre (R) söyle demistir: Rasûlullah (S) söyle buyurdu: "Allah'in bir sinif melekleri vardir ki, bunlar yollarda, sokaklarda dolasirlar, zikir ehlini ararlar. Onlar (Aziz ve Celîl olan) Allah'i anan bir cemâat bulunca birbirlerine:
— Aradiginiza geliniz, diye seslenirler.
Bunun üzerine melekler zikir ehlini dünyâ semâsina kadar ka-natlariyle tavaf edip etrafini kusatirlar. Rabb'leri onlari pek iyi bildigi hâlde, meleklere:
— Kullarim ne söylüyorlar? diye sorar. Onlar da:
— CSubhânallah' diyerek) Sen 'i tesbîh ediyorlar, ('Allâhu Ekber* diyerek) Sen 'i tekbîr ediyorlar, ('el-Hamdu lüîâhi' diyerek) Sen 7 hamd ve sena ediyorlar! suretinde cevâb verirler.
Sonra Allah:
— Bu kullarim Beni görürler mi ki? diye sorar. Melekler:
— Hayir, vallahi onlar Sen'i görmezler! derler. Allah:
— O kullarim ya Beni görseler nasil olurlar? buyurur. Melekler:
— Onlar Sen 'i görseler, Sana ibâdet ve ubudiyetleri daha siddetli; temcîd ve tahmîdleri daha çetin; tesbihleri daha çok olur! derler.
Yüce Allah:
— Benden ne diliyorlar? diye sorar. Melekler:
— Cennet istiyorlar! diye cevâb verirler.
Yüce Allah:
— Onlar cenneti görmüsler mi?
— Hayir, vallahi onlar cenneti görmemislerdir!
— Ya onlar cenneti görselerdi?
— Eger görselerdi cennete karsi hevesleri daha çok, talebleri daha siddetli, ragbetleri daha büyük olurdu.
Allah:

— O kullarim neden istiâze ederler? Melekler:
— Cehennem atesinden!
— Cehennemi gördüler mi?
— Hayir, vallahi onu görmediler.
— Ya görselerdi nasil olurlardi?
— Ondan daha çok kaçinirlardi, korkulari daha çok olurdu. Bunun üzerine Yüce Allah, meleklere:
— Ey melekler, ben sizleri sâhid yapiyorum ki, ben bu zikreden kullarimi magfiret ettim! buyurur.
Meleklerden birisi:
— O zikredenlerin arasinda fulan kisi var ki, o zikredenlerden degildir, bir haceti için gelmis oturmustu! der.
Yüce Allah:
— O mecliste oturanlar öyle kemâl sahibi kimselerdir ki, onlarla birlikte oturanlar saki olamaz! cevâbini verir."
Bu hadîsi Su'be, el-A'mes'ten, Peygamber'e yükseltmeyerek rivayet etti. Keza bu hadîsi Süheyl, babasi Ebû Salih es-Semmân'dan; o da Ebû Hureyre(R)'den; o da Peygamber (S)'den olmak üzere rivayet etmistir [101].

67- "Lâ Havle Velâ Kuvvete Illâ Billahi' Kavli(Nin Fazîleti) Babi

102-.....Ebû Mûsâ el-Es'arî (R) söyle demistir: Peygamber (S) bir dag yolunda yâhud bir tepede yol alip yürüdü.
Ebû Mûsâ dedi ki: Rasûlullah (S) katirinin üzerinde yol aliyordu:
— "Sizler sagiri ve gaibi çagirmiyorsunuz!" buyurdu.
— "La ilahe illellâhu vallâhu ekber {= Hiçbir ilâh yok, ancak Allah vardir. Allah en büyüktür)/" tehlîl ve tekbîrini söyledi.
Ebû Mûsâ dedi ki: Rasûlullah (S) katirinin üzerinde yol aliyordu:
— "Sizler sagiri ve gaibi çagirmiyorsunuz!" buyurdu.
Sonra da:
— "Yâ Ebâ Mûsâ -yâhud: Yâ Abdallah-! Ben sana cennet hazînesinden bir kelimeye delâlet edeyim mi?" diye sordu.
Ben:
— Evet (delâlet buyur), dedim. Rasûlullah:
— "Z,â havle velâ kuvvete illâ billahi (= Tahavvül ve kuvvet ancak Allah iledir)/" buyurdu [102].

68- Bâb:

"Aztz ve Celîl olan Allah'in, bir hâriç olarak yüz ismi vardir".

103-.....Sufyân ibn Uyeyne tahdîs edip söyle dedi: Biz bu hadîsi Ebu'z-Zinâd'dan; o da Ebû Hureyre(R)'den; o da Peygam-ber(S)'den rivayet olarak ezberledik. Peygamber (S):
— "Allah 'in doksandokuz, yânî bir müstesna olmak üzere yüz ismi vardir. Bunlari ezber eden

herbir kisi muhakkak cennete girer. Yüce Allah tek'tir, tek olani sever" buyurmustur [103].

69- (Usandirmamak Için) Zaman Zaman Va'z Ve Ders Yapmak Babi

104-.....Bize Sakîk tahdîs edip söyle dedi: Biz Abdullah ibn Mes'üd'u bekleyip duruyorduk. Bu sirada Yezîd ibn Muâviye el-Absî yanimiza çikageldi. Biz ona:
— (Yâ Yezîd!) Ders meclisi yapmaz misin? dedik. O:
— Hayir, lâkin ben Ibn Mes'ûd'un evine girer ve sahibiniz Abdullah ibn Mes'ûd'u size çikaririm. Eger onu çikaramaz isem, ben gelir sizin için ders meclisine otururum, dedi.
Müteakiben Abdullah ibn Mes'ûd, Yezîd'in elinden tutarak evinden disari çikti, gelip bizim yanimizda dikeldi ve söyle dedi:
— Dikkat edin! Sizin benden (sik sik) ders isteme durumunda oldugunuz bana haber verildi. Fakat gerçek sudur: Beni sizin yaniniza va'z ve ders için çikmaktan men' eden sey, Rasûlullah(S)'in va'z ve ders hususunda bize bikkinlik gelmesini istemedigi için hâlimize bakip kollar ve ona göre bâzi günlerde va'z eder olmasidir, dedi [104].

Bu Kitabi, Kur'ân'dan Bâzi Duâ Metinleriyle Bitirelim

En güzel, en vecîz, en câmiali dualar Kur'ân-i Kerîm'dedir. Bunlarin bir kismi peygamberlerin ve iyi kullarin dualaridir. Muham-med Ümmeti'nin bunlarla duâ etmeleri için, bunlar Kur'ân-i Kerîm'de tescil edilmislerdir. Bunlar âdeta Yüce Allah'a bir dilekçe örnekleridirler. Peygamber ekseriya bunlarla duâ ederdi. Bunlarin disinda Peygamberin de ümmetine ögrettigi yine vecîz, kisa, özlü bâzi dualar da vardir. Iste bu iki grup dualar, yâni Kur'ân'daki dualarla Peygamberin dualari, kendileriyle duâ edilmeye en lâyik duâ metinleridir. Bunlarin disinda daha sonraki devirlerde düzülüp gelistirilen, tekrarlar, lüzumsuz sözlerle doldurulmus uzun duâ metinlerine i'tibâr edilmemelidir.
Kur'ân'daki duâ metinlerinden bâzilarini burada ma'nâlariyle birlikte verelim:
a. Fatiha Sûresi: Dünyâda baska hiçbir dînde esi ve benzeri olmayan en câmiali duadir. Ondan sonra:
"Rabbena lâ tuâhiznâ in nesinâ ev ahta'nâ, Rabbena ve lâ tahmil aleynâ isran kemâ hameltehu alellezîne min kablinâ, Rabbena velâ tuhammilnâ mâ lâ takate lehâ bihi va'/« annâ vagfir Ienâ ve'r-hamnâ ente mevlânâ fensumâ ale'l-kavmi'l-kâfirin" (Ey Rabb'imiz, unuttuk yâhud yanildiysak bizi tutup sorguya çekme. Ey Rabb'imiz! Bizden evvelkilere yükledigin gibi, üstümüze agir yük yükleme. Ey Rabb'imiz! Takat getiremiyecegimizi bize tasitma. Bizden (günâhlari) sil, bagisla, bize magfiret et, bize merhamet eyle.
Sen Mevlâ'mizsm. Artik kâfirler güruhuna karsi da bize yardim et)" (el-Bakara: 286).
c. Her zaman ve her vesîle ile okunacak duâ: el-bakara: 201.
d. Basari duasi:
' 'Rabbena âtinâ min ledunke rahmeten ve heyyVienâ min em-rina râseden (= Ey Rabb'imiz, bize tarafindan bir rahmet ver ve isimizden bizim için bir basari hazirla)" (ei-Kehf: io).
e. Ibrahim'in duasi:

"Rabbi'c'alnî mukîme's-salâti ve min zurriyeti, Rabbena ve tekabbeH-duâ. Rabbena'gfir lî veli-vâîideyye ve iil-mü 'minine yev-me yekûmu'l-hisâbi (= Ey Rabb'im, beni dogru namaz kilmakta sabit tut. Zürriyetimden de (böyle namaz kilanlar yarat)! Ey Rabb'imiz, duamizi kabul eyle! Hesâb ayaga kalkacagi gün beni, ana-babami ve bütün mü'minleri magfiret eyle)" (ibrahim: 40-41).

f. Her hareket ve sükûnda, her gidis-geliste, her giris-çikista okunacak duâ:

"Rabbiedhilnîmudhalesidkin veahricnîmuhracasidkin. Ve*-c'allîmin ledunkesultanen nasira (= Rabb'im, beni sidk girdiri-siyle girdir, sidk ve selâmet çikarisi ile çikar ve tarafindan bana hakkiyle yardim edici bir kudret ver)" (ei-isrâ: 80).

g. Hitabet, konusma, ders, imtihan duasi:

"RabbVsrahlî sadri ve yessirlt emrî vahlul ukdeten min lisâni yeflehû kavlî(= Rabb'im, benim gögsüme genislik ver, isimi benim için kolaylastir, dilimden dügümü çöz ki sözümü iyi anlasinlar)" (Tâhâ: 25-28).

h. Dâim okunacak duâ:

"Rabbena 'gfir lenâ zunûbenâ ve isrâfenâ ff emrinâ ve sebbit akdâmenâ vensurnâ ate'l-kavmi'l-kâfîrin {Ey Rabb'imiz, bizim
günâhlarimizi ve isimizde israfimizi magfiret eyle. Ayaklarimizi sabit kil. Kâfirler güruhuna karsi bizlere yardim et)" (Âiu imrân: 147). k. Diriler ve Ölüler için duâ:

' 'Rabbena 'gfir lenâ ve U ihvâmnellezîne sebekûnâ bil-îmâni ve lâ tec 'alfî kulûbinâ gülen Hllezîne âmenû. Rabbena inneke Raûfun Rahîmun(= Ey Rabb'imiz, bizi ve îmân ile daha önden bizi geçmis olan (dîn) kardeslerimizi magfiret eyle! îmân etmis olanlar için kalblerimizde bir kîn birakma. Ey Rabb'imiz, sübhesiz ki, Sen çok sefkatlisin, çok merhametlisin)" (d-Hasr: 10).

1. Duayi bitiris sözleri:

"Subhâne Rabbike Rabbi'l-izzeti amma yesifûn. Ve Selâmun ale'l-murselin ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-Âlemin (= Galebe sahibi
olan Rabb'in onlarin isnâd etmekte olduklari vasiflardan münezzehtir. Gönderilen bütün peygamberlere Selâm ve Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun)" (es-Sâffât: 180-182).

Bunlardan baska, çesitli vesilelerle okunacak daha pekçok dualar vardir.

Duanin lüzumuna delîl olan bâzi âyetleri de isaretle yetinelim: el-A'râf: 55-56, 180; el-Mu'min: 7-9, 60.

"Elâ bi-zikri'ltâhi tatmainnu'I-kulûbu"
(= Haberiniz olsun ki, kalbler ancak Allah'i anmakla huzura
kavusur" (er-Ra'd: 28).

Ahmed el-Kastallânî bu Duâ Kilâbi serhini 914 hicret yili, 28 Cumâda'l-âhire çarsamba günü yatsi namazindan sonra bitirdigini yazmistir. Bu nâçiz Mehmed Sofuoglu da bunun tercümesini Allah'in yardimi ve muvaffak kilmasiyla 23 Mart 1984/20 Cumâda'l-âhire cumua namazindan sonra bitirmis bulunuyorum. Yüce Allah tamamlamayi müyesser eylesin! Âmîn!

---

[1] Hem duâ, hem ibâdet zikredilmis oldugu için, ya duâ ibâdet ile yâhud da ibâdet duâ ile tefsir edilmek gerektiginden, müfessirler Iki vecih beyân etmislerdir: Birincisi Kufân'm birçok yerinde oldugu üzere, duâ ibâdet ma'nâsina olarak: Bana ibâdet ve kulluk edin ki, size sevâb ve mükâfat vereyim demek olur. Ibn Abbâs, Dahhâk ve Mucâhid'den rivayet edilen bu tefsire göre, fiilî taleb de sart edilmis demektir. Bu surette su ta'lîl bu ma'nâya mutabik olur: "Zîrâ benim ibâdetimden kibirlenenler, yânî bana ibâdet etmek istemeyenler muhakkak yarin hor ve hakîr olarak cehenneme gireceklerdir", ikincisi, "Udûnîestecib lekum" demek "Isteyin benden vereyim size" demektir ki, Suddî'den rivayet edilen ve ilk bakista anlasilan da budur. Fakat buna göre de ibâdet, duâ ile tefsîr edilmek it-zim gelecektir. Bunu böyle iki vecihli olarak ifâdenin nüktesi, ibâdetin duâ, duanin da ibâdet ile telâzümünü ifâde içindir: Bir taraftan duâ, ibâdetin iligi mesabesinde oldugu gibi, ibâdet de duanin kabulü sartlarindandir. Bu duâ emri, çok ehemmiyetli ve dikkate sayandir. Burada evvelâ insanin cüz'î irâdesinin bir tahkiki ile cebrin reddi vardir. Gerek ibâdet ma'nâsma olsun,

gerek sâde duâ olsun, ikisini de istemek emredilmis ve Allah'in isticâbesi için kulun istemesi sart kilinmistir. Hem öyle sart kilinmistir ki, sartin yoklugundan mesrutun yoklugu lâzim geleceginden, terkine "Cehenneme girecekleredir vaîdi terettüb ettirilmistir. Su hâlde emir, vucûb içindir. Her duanin kabul edilip edilmemesi hususuna gelince "Hayir (putlarinizi degil) ancak O'nu çagirirsiniz. O da kendisini çagirdiginiz herhangi birseyi dilerse açar ve siz es tutmakta oldugunuz seyleri unutursunuz" (el-En'âm: 41)âyetinden anlasildigina göre, ma'siyet ile kayitlidir. Yânî buradan anlasilan kaziyye sartiyye-i külliye degil, mühmeledir.
"Kim ululanmak hevesine düserse bilsin ki, bütün ululuk Allah 'indir. Güzel kelimeler ancak O'na yükselir. Onu da iyi amel yükseltir... " (Fâtir: 10) âye-tince, bâzi sartlan kabul ile de sartlanmistir. Onun için burada ibâdet ile yanyana olarak zikredilmistir... (Hakk Dîni, VI, 4176-4177).

[2] Ebû Zerr nüshasinda bunun bas tarafinda tenvînli "Bâb" sözü vardir.

[3] Peygamberlerin yaptiklari dualar umumiyetle kabul olunmalari ümîd edilmekle beraber, kesin degildir. Ancak kesinlikle kabul olunmaya lâyik birer duâ hususiyetleri vardir. Nitekim birçok peygamberlerin kabul edilmis ve Kur'ân-i Ke-rîm'de tescil edilmis olan dualari vardir: Âdem Peygamber'in tevbe duasi, Nûh Peygamber'in kavminin helaki hakkindaki duasi, Mûsâ Peygamber'in Fir'avn'in helaki için yaptigi duasi, îsâ Peygamber'in Mâide duasi bunlardandir; bunlar kesinlikle kabul edilmis dualardir. Bu hadîslerde Peygamberimiz, kabul olunacagi kesin olan duasini âhirette ümmetine sefaat için ayirdigini haber vermistir.

[4] Buhârî bu basligi, gelecek hadîsteki "Seyyidu'l-istigfâr" ta'bîrinden almistir ki, duâ ve istigfarin ulusu, basi demektir. Bir kavmin basi, o milletin ihtiyâç ve siginmada merci'i oldugu gibi, tevbe ve istigfar ma'nâsmm her cihetini toplayan bu duaya da "Seyyidu'l-istigfâr" unvani verilmistir.

[5] Buhârî basliktan sonra istigfarin ehemmiyetini gösteren bu âyetleri getirdi. Bu âyetlerde istigfarin yüksek fazileti teblîg buyurulmustur. Bilhassa Nüh S'j'-esi'-ndeki âyette istigfarin herseyin meydana gelmesine vesîle oldugu bildirilmistir. Yagmur Duâsi'nda istigfar, bundan dolayi mesru' olmustur. Sa'bî'nin rivayetine göre Umer (R) bir gün yagmur duasina çikmis, mütemadiyen istigfar etmistir. Sebebi soruldugu zaman bu âyetleri okumustur. Hasen el-Basrî'den söyle rivayet edilmistir: Bir adam kitliktan ona sikâyet etmisti. Istigfar etmesini tavsiye etti. Diger biri fakirlikten sikâyet etmisti. Ona da istigfar tavsiyesinde bulundu. Baska biri geldi, zürriyetinin azligindan sikâyet etti. Ona ve topragin az mahsûl verdigini anlatan diger birine de ayni sözü söyledi. Rubeyy' ibn Sabîh dedi ki: Sana muhtelif adamlar gelip çesitli sikâyetlerde bulundular. Sen hepsine ayni ögüdü verdin. Bunun üzerine Hasen, bu âyetleri okudu (Medârik, Hâzin).

[6] Buhârî Nûh Peygamber'in isyanci kavmine ögüdünden sonra, Muhammed Ümmeti'nin dua ve istigfar hakkindaki Itaatli hâllerini tasvir eden bu âyeti getirmistir.

[7] Hadîsteki duâ, basta da belirtildigi gibi, bütün tevbe ve dualari toplayici mâhiyette oldugu için, bu Seyyidu'l-istigfâr ismiyle isimlendirilmistir. Hadîsin râvîsi Seddâd ibn Evs, Peygamber'in sâiri Hassan ibn Sâbit'in kardesi ogludur. Sed-dâd'm Buhârî'de bu hadîsten baska rivayeti yoktur.
Sârih Ibn Battal: Duanin "Sana verdigim ahd ve va'd üzere sabitim" fikrasindaki "Ahd ve va'd", ezelde, ruhlar âleminde, Allah'in "Elestü bi-Rabbikum = Ben sizin Rabb'iniz degil miyim?" (el-A'râf: 172) suâline, insan tirn sâli zerrelerin: "Evet Rabb'imizsin" diye Allah'in Rabb'ligmi ikrar ve tasdik etmeleridir, demistir.

[8] Hadîs, Peygamber'in günde yetmisten fazla tevbe ettigini açiklamaktadir. Peygamber günâh islemekten korunmus oldugu hâlde, bu kadar tevbe etmesi, tevbe ve istigfarin ibâdet olmasindan, ubudiyeti izhâr ve Rubûbiyetin keremine Ihtiyâçtan yâhud da ümmetine ögretmek içindir.

[9] Tevbe, çirkinliginden dolayi günâhi terk, kendisinden meydana gelenlere pismanlik ve onlara bir daha dönmemeye kesin karar ve iyi amellerle onlari müm-kin oldugu kadar telâfiye çalismaktir.
Tevb ve Tevbe, îmân makaamlarinm evveli, hakk yolculugunun baslangici, vuslat kapisinin anahtaridir. Lügatte rucû' demek olan Tevbe, ser'an da kabahatten kabâhet oldugu için pismanlik duyarak vazgeçmektir...
Nasûh tevbe: Çok iyi nasîhat edici tevbe demek olur...
Alî(R)'ye "Tevbe"yi sordular; o söyle dedi: O, alti seyle gerçeklesir: Geçmis günâhlara karsi pismanlik, terkedilmis farzlari ödemek, kul hakkini edâ, hasimlarla halâîlasmak, bir daha günâha dönmemek, nefsini ma'siyet Içinde terbiye ettigin gibi Allah'a tâat ve terbiye etmek. Kessaf sunu ilâve etti: Nefsine ma'siyetlerin lezzetini taddirdigin gibi, tâatlerin de aciligini taddirmak (Beydâfî, Seyhzâde).

[10] Allah'a ferah isnadi, mecazî bir ta'bîrdir. Allah'in rizâsindan kinayedir. Allah'in rizâsini te'kîd ve tahakkukunu daha belîg ifâde için mecazî bir uslûb ile söylenmistir.
Abdullah ibn Mes'ûd, Islâm ilimlerinin her dalinda sahâbîler arasinda en yüksek derecede olmakla beraber, hitabette de çok kuvvetli idi. Bu kudretin bir örnegi bu hadîsi en belîg bir usiûbla rivayetinde görülür. O, hadîsin gerek kendisinden olarak bildirdigi, gerek Peygamber'den rivayet ettigi kisimlari birer mü-rekkeb tesbih hâlinde söylemistir.
BIr kerresinde Peygamber kisa bir hutbe yapmis, sonra Ebû Bekr'e de bir hutbe yapmasini emretmis, o da Peygamber'inkinden kisa bir hutbe söylemisti. Sonra Umer'e ve bâzi sâhâbîlere de ayni sekilde kisa hutbeler yapmalarini emretmis, onlar da kisa hutbeler yapmislardi. En sonra Abdullah ibn Mes'ûd'a emretmis, o da: Allah'a hamd ve sena ettikten sonra: Ey Insanlar! Allah Rabb'i-mizdir, Islâm da dînimizdir. -Eliyle Peygamberi isaret ederek:- Su zât da Pey-gamberimizdir! demistir. Bunun üzerine Peygamber: "Ümmü Abd oglu isabet etti. îbnu Ümmi Abd dogru söyledi" diye takdîr etmistir (Tezkirem'l-Huffâz).

[11] Buhârî'nin maksadi, hadîsin çesitli yollardan gelisini orataya koymak ve sened-lerdeki bâzi farkliliklari belirtmektir. Allah ondan razi olsun!

[12] el-Kirmânî el-Kevâkib'dc söyle dedi: Bu hadîsin Dualar Kitabi ile ilgisi nedir? dedi de, buna: Diger hadîslerden Peygamber'in yatarken dua etmek âdetinde oidugu biliniyor, diye cevâb verdi. Fethu'I-Bârfdç Ibn Hacer: Musannif bu bâbla bundan sonraki babi, onlardan sonra uyku sirasinda söylenecek sözlere bir hazirlik olmak üzere zikretmistir, dedi (Kastallânî).

[13] Hadîsin bu fikrasindan Peygamber'in ümmetine ögrettigi duâ lafizlarinda hiçbir degisiklik yapilmadan aynen muhafaza edilip, öylece okunmalari geregi an-lasilmaktadir. Çünkü burada "Rasûl" ve "Nebi" kelimelerinin birbiriyle degistirilmesi ve birinin digeri yerine konulmasi açikça reddedilmis, bunlarin ögretildikleri gibi, degistirilmeksizin okunmalari Peygamber tarafindan te'mîn ve tenbîh edilmistir.

[14] Buradaki öldürmekten murâd, uykudur. Uyku hâli hadîste suurun gitmesi alâ-kasiyle ölüme benzetilmistir. Nitekim "Uyku ölümün kardesidir" sözü mesel olmustur. ez-Zumer: 42. âyetinde de uyku ölüme benzetilmistir:
en-Nusûr'a gelince, o kiyamet gününde ba's için dirilmektir, el-însâr da diriltmek, çfkarmak, yaymak ma'nâlarma olur. Kur'ân'da "Neseze" kökünden "Nunsizuhâ" lafzi da gelmistir: "Kemiklere de bak, onlari nasil birlestirip yerli yerine koyuyoruz. Sonra da onlara et giydiriyoruz" (el-Bakara: 259).

[15] Bundan önceki Huzeyfe hadîsi ile bu el-Berâ ibn Âzib hadîsleri, insanin yataga girip yatacagi zaman söyleyecegi duâlan bildirmis, hattâ kalkarken söyleyecegi duayi da ögretmistir. el-Berâ hadîsini burada iki ayri senedle getirmis, fark, sâdece birincisinde "Bir adama emretti"; ikincisinde "Bir adama tavsiye etti" ifâdesinden ibarettir. Duanin tercemesi daha önce verildigi için tekrar yazilmadi.

[16] Uzanip uyuduktan sonra abdesl almadan namaz kilabilmek, Peygamberlik hu-sûsiyetlerindendir. Çünkü peygamberler uykularinda da vahy alir ve bunu ezberlemek için gözleri uyusa da kalbleri uyumaz, dâima uyanik kalir.

[17]
Bu hadîsi Müslim de Namaz Kitâbi'nda getirmistir.
[18]
Bunun da bir rivayeti Namaz Kitâbi'nm sonunda, "Geceleyin teheccüd namazi kilmak bâbf'nda geçmisti.
Peygamber biI-cümle ma'siyetlerden ve günâhlardan pâk ve uzak oldugu hâlde bu dualarinda günâhlarindan magfiret istemesi, ubûdiyyette kemâl göstermek ve ümmete Rabb'Ierine karsi ne yolda züll ve fakirlik arzedilecegini ögretmek içindir.
[19]
Hadîsin birer rivayeti Beste bir Kitabi, "Beste birin Rasûlullah'm nevbet nev-bet meydana gelen âmme harcamalari için olduguna delîl bâbi"nda ve "Alî'nin fadli bâbi"nda geçmisti.
Ibn Teymiyye söyle demistir: Her kim uyku uyuyacagi sirada hadîste bildirilen zikre devam ederse, ona mesakkat ve yorgunluk ariz olmaz. Çünkü Fâtima çok çalismaktan meydana gelen yorgunlugundan sikâyet etmisti de, Rasûlullah ona bu yolda zikre devam etmesini tavsiye etmisti.
[20]
Bunun bir rivayeti Kur'ân'm Faziletleri Kitâbi'nda geçmisti.
[21]
Bunu Müslim de Dualar Kitâbi'nda getirmistir.
[22]
Nuzûî Hadîsi diye meshur olan ve mütesâbih bulunan bu hadîsin bir rivayeti, Teheccüd Namazi bâbi'nda geçmis, insâallah Tevhîd Kitâbi'nda da gelecektir. Bu hadîs yirmi kadar sahâbîden Alti Kitâb'da ve diger Sahth, Sünen, Müsned ve Mu'cem kitâblannda rivayet edilmistir...
Nuzûl, Intikaal, i'Iâm, kavi, ikbâl, teveccüh, bir hükmün çikmasi ma'nâla-rina kullanilir... Burada Allah'in geceleyin namaz kilip duâ edenlere rahmetle, dileklerini vermekle ve magfiret etmek suretiyle teveccüh etmesidir, denilebilir...
[23]
Bu iki lafizla gelen duâ, cevâmi'u'l-kelim olan sözlerdendir. Bu iki kelime birçok ma'nâya geliyor: "Hubus", seytânlarin erkekleri, "Habâis" de disileridir, demislerdir. Keza "Habâis", mutlak olarak seytânlar, ma'siyetler, kötü fuller, düsük hasletler; "Hubus" da küfür, fucûr, isyan ve mutlak serr ma'nâiarina gelir.
Bunun bir rivayeti Abdest Alma Kitâbi'nda geçmisti.
[24]
Bunun bir rivayeti, yakinda "Istigfarin efdali bâbi"nda da geçmisti.
[25]
Bunlarin birer rivayeti yakinda da geçmisti.
[26]
Namaz Kitâbi'nda verilen açiklamaya göre, tesehhüdden sonra ve selâmdan ev vel demektir. Baslik da "Fî's-salât = Namazda" demekle vakia namazin hangi rüknünde bu duanin okunacagi kat'î olarak bilinemezse de duanin yeri namazin sonunda, tesehhüdden sonra ve selâmdan evvel olmak lâzim gelecegi aklî karinelerden mâada bâzi haberler ile de sabit oluyor. Nitekim Ibn Mes'ûd'dan gelen tesehhüd hadîsinin sonunda "Sonra di/edigi duayi seçer" Duyurulmustur. "Günâhlari ancak Sen magfiret edersin " demek, magfireti çekmek oldugu gibi, ilâhî vahdâniyyeti de ikrardir. "Magfiretten "in nekre olmasi, magfiretin büyüklügüne, künhünü idrâk mümkin olmayacak kadar azametine delâlet ettigi gibi, "Min indifce" de magfiretin azametini daha ziyâde artirir. Zîrâ Allah Taâlâ tarafindan olan sey, vasfin ihata edemeyecegi büyük birsey olmak lâzim gelir... Kul böyle söylemekle "Yâ Rabb, amelimle ehliyet kazanmamis oldugum hâlde kendiliginden bana magfiret bagisla" demis gibi olur. Taleb, niyaz ve rahmetle ikmâl ediliyor. Ve duâ, Allah'in Gafûriyet ve Rahîmiyet'ine iltica ile sona erdirmiyor. Bu duanin da cevâmi'u'I-kelimden olduguna sübhe yoktur. Zîrâ abd, büyük ve çok zulüm sahibi olmak gibi taksirinin kemâlini i'tirâf etmekle beraber, magfiret ve rahmetten ibaret olan in'âmm gayesini de taleb ediyor. Magfiret, cehennem atesinden uzak birakilmak; Rahmet de cennete girdirilerek Kerîm Rabb'e nazardan nasîbli kilinmaktir. Ne sâadet, ne büyük zafer! (Bizleri de bunlardan kil yâ Rabb!) -Ahmed Naîm, Tecrîd Ter., II, 716-.
[27]
Sârih el-Kirmânî, basliga uygun olmasi için bu, namaz içindeki duadir, demis ise de, bu, namaz içindeki duayi da, namaz disindaki duayi da sâmil olan umûmî bir teblîgdir (Aynî).
[28]
Sahabe, tâbi'ler devirlerinde "Namazin hutbesi" ve "Namazin tahtyyesi" ad-lanyle anilan bu tesehhüdün meali söyledir: "Tahiyyât Allah'a râcî ve O'na mahsûstur. Salavât, Allah Içindir. Tayyibât da O'na mahsûstur. Ey Nebî! Selâm, Allah'in rahmeti ve bereketleri senin üzerine olsun! Bize ve Allah'in sâlih kullarina da selâm olsun! Sehâdet ederim ki, Allah'tan baska hakk ma'bûd yoktur. Yine sehâdet ederim ki, Muhammed O'nun kulu ve rasûlüdür".
Tahiyyât, "Tahiyye"nin cem'idir. Tahiyye: Selâm, feekaa, azamet, afattan, noksanliktan selâmet ve Allah'in müstehakk oldugu ta'zîm nevi'lerini toplayan en câmiali bir ma'nâdir. Salavât: Bes vakit namazlarla diger namazlarin hepsidir. Tayyibât: "Kelimâti tayyibât" takdirinde olup, Allah'a sena olmaya lâyik olan kemâl sifatlarina delâlet eden lafizlar yâhud Allah'i zikr yâhud sâlih sözler demektir...
[29]
Metinde "Her namazin ardinda" lafziyle ta'rîf edilen bu zikirler farz ve nafile; bütün namazlarin akabinde olmak gerekirse de, âlimlerin çogu Müslim'deki Ka'b ibn Ucre(R)'nin merfûan rivayetinde "Birtakim muakkibât, yânî namaz ardinda söylenecek güzel kelimeler vardir ki, onlari söyleyen hiçbir zaman zarara ugra tnaz: Her farz namazin ardinda otuz üç kerre tesbîh, otuz üç kerre tahmîd, otuz dört kerre de tekbîr" buyurulmus olduguna bakarak ve mutlak'i mukayyed'e hamlederek, bu zikirlerin yalniz farzdan sonra okunmasi re'yinde bulunmuslardir. Bu gün ümmetin ameli hep bunun üzerinedir.
Bu rivayetlerin çogunda zikirlerin adedi otuzüçer olmakla beraber, bâzilarinda hem zikirlerin sayilarinda, hem de tertîblerinde farkliliklar vardir. Bunun bâzi rivayetleri Namaz Kitâbi'nin sonlarinda geçti.
[30]
Buhârî bu hadîsin bâzi rivayetlerini Namaz Kitâbi'nin birkaç yerinde de getirmistir. Bu mektubu, Kûfe'de Muâviye tarafindan emîr bulundugu sirada, Mu-âviye'nin istegi üzerine yazmistir, Muâviye ibn Ebî Sufyân'in da: Ben Rasûlullah(S)'tan isittim; her namazin ardindan selâm verdigi zaman: "Allâhumme lâ mania limâ a'teyte..." diye rivayeti oldugu gibi, diger bir lafizda: "Yâ eyyu 'n-nâsu, inne 'Ilahe lâ muahhira limâ kaddeme. Velâ mukaddime limâ ahhara. Velâ mu'tiye hmâ menea. Velâ mania limâ a1 tâ. Velâ yenfau za'l-ceddi minhu 'l-ceddu. Ve men yuridi Tiâhu hayren yufakkihhu fî'd-dîn{ = Ey insanlar! Allah'in ileri götürdügünü geri birakacak yok, geri biraktigini da ileri götürecek yok. Vermedigini verecek yok. Verdigine mâni' olacak da yok. Baht ve servet sahibinin bahti ve zenginligi de O'nun lütuf ve ihsani yerine geçip, fâide veremez. Allah her kimin hayrini Isterse onu dînde ilim ve fikih sahibi yapar)" demis ve sonra: Ben bunu Rasûlullah(S)'tan bu agaçlarin, yânî bu minberin üs-tünde iken isittim, diyerek hadîsi merfûan rivayet ederdi. Bu rivayetlerden, Mu-âviye'nin bu hadîsi ve zikri esasen bildigi anlasiliyor. Böyle iken Mugîre Ibn Su'be'ye mektûb yazip sormasindaki maksadi, bildiklerini kuvvetlendirip te'-kîd etmek ve sâhidlendirmektIr.
Namazdan sonra bu zikri okumak müstehâb oldugu gibi, okunmasi müs-tehâb olan diger zikirler de vardir. Bunlarin bâzi rivayetleri Namaz Kitâbi'nda, ilgili bâblarda geçmisti.
[31]
Müfessirler buradaki "Salât "tan muradin, duâ oldugunda ittifak ettiler. Bunun ma'nâsi: Sen onlara duâ et ve Istigfar eyle. Çünkü senin duan onlar için bir tesbît ve sükûnettir, demektir (Aynî).
[32]
Bunu Müslim'in ve Ebû Davud'un Talha ibn AbdIllah'tan; o da Ümmü'd-Derdâ'dan rivayet ettikleri su hadîs te'yîd ediyor: "Kardesi için onun yoklugunda gönülden duâ eden her müslime melek muhakkak 'Onun benzeri hayir sana da olsun' der".
[33]

Bu Magâzî'de, Evtâs gazvesi bâbi'nda geçen uzun hadîsten bir parçadir.

[34] Bu hadîsin bâzi rivayetleri Magâzî'de, Hayber gazvesi'nde; Mezâlim'de ve Ze-bâih'te geçmisti.

Âmir ibnu'1-Ekva', bu hadîsin râvîsi Seleme Ibnu'l-Ekva'in amcasidir. O, güzel sesli bir sâir ve yigit bir mücâhid idi. Arabistan'da kaafiledeki develer güzel sesli kimselerin tegannî ile okudugu siirlerin vezinlerine göre hizli veya yavas sevkedilirlerdi. Sahâbîler arasinda Rasûlullah'in rahmet ve magfiret duasi yap tigi kimselerin ekseriya o harbde sehîd olduklari tecrübe ile biliniyordu. Onun için Umer: "Âmir'le bizi faydalandirsaydin!" temennîsinde bulunmustur.

[35] Bunun bâzi rivayetleri Zekât ve Magâzî'de de geçmisti.

[36] Bunun bâzi rivayetleri Cihâd'da ve Magâzî'de de geçmisti. Cerîr ibn Abdillah, Ahmes kabîlesindendi. Bu kabile halki iyi at binerlerdi. Bu hadîsin Cihâd'daki rivayetinde Cerîr'in onlardan yüzelli kisilik bir süvârî birliginin kumandani olarak bu put evini yikmaya gönderildigi bildirilmistir.

[37] Bunu Müslim de Fadâil'de getirdi. Enes ibn Mâlik: "Malim çoktur, evlâdim, evlâdimin evlâdi da çoktur. Bugün yüz kadar çocugumu sayarlar" diye yeminle te'kîd ederek bu duâ bereketiyle nail oldugu ilâhî ni'metleri söylemistir.

[38] Bunun birer rivayeti Kur'ân'in Faziletleri'nde geçti. Müslim, Salâtu'I-Musâfirîn..., Kur'ârTm Faziletleri bâbi'nda getirmistir: Müslim Ter,, II, 433.

[39] Bunun bir rivayeti Edeb Kitabi, "Ezaya sabr bâbi"nda geçmisti.

[40] Bu hadîs, duâ ve derslerde zoraki olarak ve husû'u bozacak, sevilmeyen seci'ler yapmaya özenmenin dogru olmadigini, gerek derslerde, gerek dualarda insanlari usandiracak lüzumsuz uzatmalar ve tekrarlar yapmanin dîn egitim ve Ögretiminde yeri olmadigini isbât etmektedir. Rasûlullah'in dualarinda bazen seci'ye benzer düzgün kisa metinler vardir. Bunlar elbette külfetsiz ve sâde dualardir...

[41] Yâni Allah'a karsi sartli, ta'lîkli degil, kesin ve israrli olarak: Yâ Allah beni magfiret et! Yâ Allah bana merhamet eyle! diye duâ etmelidir.

[42] Hadîsin hedefi: Kul duâ ettigi zaman kabulü gecikirse, acele edip de: "Ben duâ ettim, fakat kabul olunmadi" demesin, duadan kesilmesin, duâ ve niyazina israrla devam etsin, ma'nâsinadir. Su âyet geregince de dualar geç olsa bile bir gün kabul edilir: "Kullarim sana beni sorunca (haber ver ki) iste ben muhakkak yakinimdir. Bana duâ edince ben o duâ edenin da 'vetine icabet ederim. O hâlde onlar benim da 'vetime (tâatle) icabet ve bana (mân etsinler. Tâ ki dogru yola ulasmis olalar" (el-Bakara: 186).

[43] Ebû Musa'nin bu hadîsi, amcasi Ebû Âmir'in öldürülmesi kissasinda olup Hu-neyn gazvesi bâbi'nda senedli olarak ulastirilmistir.

îbn Umer'in hadîsi de Hâlid ibn Velîd'in Peygamber tarafindan Mekke fethinden sonra Benû Cezîme kabilesi üzerine gönderilmesi ve Hâlid'in onlardan bâzi kimseleri öldürmesi kissasinda geçmektedir.

Enes'ten gelen hadîs ise Yagmur Duasi bölümünde geçen hadîsten bir parçadir. Bu rivayetler ve digerleri duâ sirasinda elleri kaldirmanin mesru' oldugunun delilleridir. .

[44] Peygamber her iki duayi da minber üzerinde cemâate yönelip hutbe esnasinda yaptigi için, elbette kibleden baska tarafa yönelik olarak bulunmakta idi. Basliga delîlligi bu bakimdandir.

[45] Bu hadîslerin birer rivayeti Yagmur Isteme Duâst bölümünde de geçmisti. Orada yine Abdullah ibn Zeyd'den gelen bir diger hadîste "Peygamber arkasini insanlara dönüp duâ etmek üzere kibleye yöneldi. Sonra ridâsini çevirdi. Sonra iki rek'at namaz kildirip kiraatlerini de açiktan okudu" demis olduguna göre, ridâyi çevirme, duaya baslayacagi sirada olmustur.

[46] Enes ibn Mâlik, hicret senesinde henüz on yasinda idi. Annesi Ümmü Suleym tarafindan Peygamber'e hizmet etmek üzere teslîm edilmisti. Böylece on yil Peygamber'e hizmet edip O'nun ögre im ve egitimini en feyizli bir sekilde elde etmistir. Peygamber'in bu dualarina mazhar olmus ve bu sebeble uzun ömür ve çok evlâd ve çok mal ni'metlerine nail olmustur. 2180 hadîs rivayet etmis, 103 sene kadar yasamis, 90 veya 93 hicret yilinda Basra'da vefat etmistir. Basra'dan birbuçuk fersah uzaklikta bulunan köskünde husûsî makbereye gömülmüstür. Basra'da en son vefat eden sahâbîdir. Bundan önceki cildlerde de kendisinden birçok vesilelerle söz edilip tanitilmisti.

Müslim, Sahâbîlerin Faziletleri Kitabi, Enes ibn Mâlik'in faziletlerinden bir bâbda bu hadîsin birkaç rivayetini getirmistir: Müslim Ter., VII, 404-406.

[47] el-Müstemlî nüshasinda "Vuheyb" seklindedir. Ebû Zerr el-Herevî: Dogru olan "Vehb"dir ki, o da Vehb ibn Cerîr ibn Hâzim'dir, dedi. Müslim de bunu Duâu'l-Kerb bâbi'nda getirmistir.

[48] Cehdu belâ: Belânin mesakkati, çetinligi, zorlugu demektir. Insanin ne çekmege tahammülü, ne de def etmeye kudreti yetmeyen siddetli mesakkate denir.

Derku sakaa: Insani ölüme kadar götüren zorluk ve güçlük erismesidir. Suu kadâ: Kazanin kötülügüdür. Kaza, ezelde kullî isler hakkinda Allah' in mücmel surette hükmüdür. Kader de islerin cüz'iyyâti hakkinda lâyezelde mufassal bir surette hükmüdür. Kaza ve Kader bu suretle Allah'in hükmü oldugundan, hepsi iyidir, hepsi güzeldir. Kötü ve çirkin olan kazanin ilgilendigi islerdir ki, kisinin nefsine, malina, ailesine ve bi'1-umûm baslangiç ve meâddaki islerine taallûk eden seylerdir. Allah'a istiâze edilip siginilan, bunlarin çirkinleridir.

Düsmanlarin semateti: Düsmanlarin sevinciyle hâsil olan hüzün ve kederdir ki, vicdanda meydana gelen teessürlerin en siddetli olanlarmdandir.

[49] Yânî Rasûlullah'in bu duasi, sihhatli zamaninda bize söylemekte oldugu "Peygamberlerin ruhu cennetteki yeri kendisine gösterilip de muhayyer birakilmadikça alinmaz" diye haber verdigi tercihin, kendisinde tecellîsidir.

[50] er-ReJîku'1-A 'lâ hakkinda Hattâbî: Rasûlullah'in ruhu yüce makaamlara yükselirken, kendisine yoldaslik eden meleklerdir, demistir ki, bu, lügat ma'nâsina uygundur.

Sârih Kirmani ise: er-Refîku'1-A'lâ'yi en-Nisâ: 69. âyetinde isimleri sayilan peygamberler, siddîklar, sehîdler ve iyi insanlarla tefsîr etmistir.

[51] Bunlarin birer rivayeti Tibb Kitâbi'nda da geçmisti. Bunlar hastalik gibi her-hangibir belâ ve musîbetin siddeti sebebiyle ölüm temenni etmeyi nehye delâlet etmektedir. Hadîsin son fikrasindaki "Temenni etmek zorunda kalirsa... söyle desin" emri de vucûbîbir emir degil, izin ve muhayyer kilmaya delâlet eden bir emirdir.

Ben nâçiz Mehmed Sofuoglu kulu da Allah'tan, tâati yolunda ömrümü uzatmasini, bana muafiyet elbiseleri giydirmesini, sonunda fitnesiz, mihnetsiz olarak güzelligin güzelligi içinde islâm ve sünnet üzere ruhumu almasini, yitigimi bana geri vermesini, benim için dînimi, dünyâmi ve âhiretimi islâh edip iyilestirmesini isterim! Hamd Allah'a, salâtu selâm Muhammed Rasûlullah'a!

[52] Ebû Musa'nin bu hadîsinin bir rivayeti Akîka Kitâbi'nda geçti.

[53] Bu Sâib ibn Yezîd hadîsinin bir rivayeti Vudû' Kitâbi'nda geçmisti.

[54] Serîket Kitabi, "Taamda ortaklik bâbi"ndaki hadîs daha tafsîllidir: Abdullah ibn Hisâm (R) Peygamber'e erismisti. Annesi Zeyneb bintu Humeyd onu (Mekke fethinde)

Rasûlullah'a götürdü de:
— Yâ Rasûlallah, oglumla Islâm bey'ati yap! dedi. Rasûlullah:
— "O küçüktür" buyurdu ve basini sivazladi da ona bereketle duâ eyledi...

[55] Rasûlullah'in bu fiili, âdeti oldugu üzere tebrik ve sahabe çocuklanyle lütuf, rahmet ve sereflendirme olarak oynamasinin delilidir. Bunun bir rivayeti Ilim'-de ve diger yerlerde geçmisti.

[56] Bunun da bir rivayeti Vudû'da geçmisti.

[57] Bunun basliga uygunlugu "Rasûlullah eliyle dokunup meshetti" sözünden alinir. Bu sözü Buhârî'nin Fetih gazvesinde muallak olarak Yûnus'tan; o da ez-Zuhrî'den "Fetih yilinda Rasûlullah onun yüzünü eliyle dokunup meshetti" laf-ziyle rivayet ettigi hadîs tefsîr etmistir... (Aynî)

[58] Ka'b ibn Ucre'nin: "Yâ Rasûlallah, bizler Sen'in üzerine nasil Selâm okuyacagimizi bildik" sözünden maksadi, namaz oturusunda okunmak üzere ögrettigi Tahiyyât duâsmdaki "es-Selâmualeykeeyyuhe'n-Nebiyyu ve rahmetuHlâhi ve berekâtuhû" selâmidir. Sorup ögrenmek istedigi Salât ise, el-Ahzâb: 56. âyetinde emredilen salât'tir ki, bunu Tahiyyât'tan sonra namaz içinde ve her vesîle ile namaz disinda okumamiz emredilmistir. Âlu Muhammed ve Âlu Ibrâhîm, Muhammed Ümmeti ve ibrâhîm Ümmeti ma'nâsinadir, denilmistir. Bu salâtm bir rivayeti Namaz Kitâbi'nda ve Tefsîr'de de geçmis ve bâzi açiklamalar verilmisti.

[59] Allah, Kur'ân-i Kerîm'de Peygamber'ine salât ve selâm okuma hakkinda su emri verdi: "Sübhesiz ki, Allah ve melekleri o Peygamberce çok salât ederler. Ey îmân edenler, siz de ona salât edin, tam bir teslimiyetle de selâm verin" (el-Ahzâb: 56).
Salât, lugatçilerin çoguna göre duâ, tebrik, temcîd ve ta'zîm ma'nâlarina-dir. Allah'in ve Peygamber'inin müslümânlar hakkindaki salâti, onlari tezkiye ve ilâhî rahmete mazhar buyurmaktir. Meleklerin salâti, duâ ve istigfardir. Insanlarinki de öyledir. Namaza "Salât" denmesi, aslinin duâ olmasindandir (el-Müfredât). Allah'tan salât ve rahmet, meleklerden istigfar, mü'minlerden hayir duadir (Seyyid Serif).
"Allâhumme salli alâ Muhammedin" demek, "Yâ Allah, Muhammed'in zikrini yükselt, da'vetini gâlib ve serîatini dâim kilmak suretiyle, O'nu dünyâda da, âhirette de tekrîm, ta'zîm buyur. O'nu ümmeti hakkinda sefaatçi kil. Ecrini, derecesini kat kat artir" demektir (Ramazân Efendi, Serhu Akaaid).
Allah Taâlâ bütün halkina, Peygamber üzerine salât etmelerini ve teslimiyetle selâm getirmelerini farz kilmis ve bu farzin ifâsini muayyen bir vakte has-retmemistir. Binâenaleyh kisinin O'na salât ve selâmi çok yapmasi ve bunu terketmemesi vâcibdir (Kaadi Ebû Bekr ibn Bukeyr).
Peygamber'e getirilecek salavâtlarin muhtelif sekilleri, metinleri ve bunlarin dayandiklari senedleri vardir. Bunlarin en kisa ve câmiali olanlari Buhârî ve Müslim'in Sahîh'leri ile diger Sünen kitâblarindaki salât metinleridir.

[60] Hadîsler ve âyet, basbktaki soruya olumlu birer cevâb teskil etmektedirler. Çünkü "Onlara salât et" demek, "Onlara duâ et, onlara istigfar et!" demektir. Netîce olarak, Peygamber'den baska kimseler üzerine de salât etmek caizdir...

[61] Peygamber'in basliktaki bu sözünü Müslim, el-Birr ve's-Sila ve'1-Âdâb Kitabi'-nin 25. babinda senedli olarak getirmistir.

[62] Bu hadîsin-Müslim'deki rivayeti daha genistir:
Ebû Hureyre(R)'den: Peygamber (S) söyle dedi: "Yâ Allah! Ben Sen 'in katinda, beni kendisinden asla geri çevirmeyecegin bir ahd ediniyorum: Ben de ancak bir beserim. (Her insan gibi benim de hos vaktim ve öfkeli zamanim olur.) Binâenaleyh ben mü'minlerden herhangibir kisiye eziyet etmis, azarlamis, la'-net etmis, deynekle vurmus olursam, Sen benim bu fiillerimi o mü 'min için namaz, zekât ve kiyamet günü kendisini Sana yakinlastiracak olan bir yakinlik vesilesi kil!"
Müslim'in ayni babinda bu hadîsin birkaç rivayeti ve baska sahâbîlerden de gelen rivayetleri vardir. Müslim Ter., VIII, 64-71 "2600-2604."
Bu hadîsler Peygamber'in ümmeti ve bütün insanlik hakkindaki sefkat ve merhametini, Kur'ân'in teblîg ve ta'lîm ettigi en yüksek ahlâkinin bir kisim örnegini ifâde etmektedirler.

[63] Buhârî, bunun bâzi rivayetlerini Ilim'de, Namâz'da, Fiten'de; Müslim de, Fa-dâil'de getirdi.

[64] Bunun bir rivayeti Cihâd, "(Hizmet ettirmek için) çocuk ile gazveye giden kimse bâbi"nda geçmisti.

[65] Bu Ümmü Hâlid, Habesistan'da dogmustu, Medine'ye küçük bir kiz çocugu iken gelmis, Peygamber ona bâzi Hâbesçe kelimeler söyleyerek, üzerindeki elbisenin güzelligini belirtmisti... Peygamber'den isittigi bu hadîste kabîr azabinin isbâti vardir. Peygamber bu siginmayi, ümmetini Ögretmek için yapiyordu

[66] Bu hadîsin bir rivayeti Günes Tutulmasi Kitâbi'nda da geçmisti. Bundan anla siliyor ki, kabir azabini eski peygamberler de ümmetlerine haber vermislerdir. Yahûdî koca-kanlann mü'minlerin annesi Âise'den evvel bunu ögrenip haber vermeleri ya Tevrat'in yâhud geçmis peygamberlerin kitâblarinin bugün elde bulunmayan kadîm nüshalarinda mevcûd olduguna delâlet eder. Eldeki Tevrat nüshalarinda degil kabir azabi âhiret bahsi de mevcûd degildir.
Kur'ân'da da buna delâlet eden yerler vardir.
IbnHibbân'mSü/îf/i'indeTâhâ: 124. âyetindeki "Maiseten danken", Peygamber tarafindan kabir azabi ile tefsîr edilmistir. Tirmizî'de Alî (R): Biz kabir azabi hakkinda sübhe edip duruyorduk. Nihayet "el-Hâkûmu't-tekâsür hattâ zurtumu'l-makaabir"Sûresi ininceye kadar bu sübhemiz gitmedi, demistir. Keza Katâde ile Rabî' ibn Enes de et-Tevbe: 101'deki "Biz onlari iki kerre azâb edecegiz" âyetinin tefsirinde, iki kerre azabin biri dünyâda olacagini, digerinin de kabir azabi oldugunu söylemislerdir.

[67] Fitne, asilda ibtilâ ve imtihan demektir ki, Türkçe'si sinamak'tir. Sonralari hosa giden birseyi begenip aldanmaga, dalâle, günâha, küfre, katle ve diger ma'-nâlara kullanilmistir.
Mesîh,_ Meryem oglu îsâ'ya da, DeccâFe de sifat olur. Lâkin ikincisi dâima "Deccâl" kaydiyle birincisinden ayrilir. Deccâl'e "Mesîh" denilmesi, kendisinden hayir silindigi yâhud gözlerinden biri silik olup tek gözlü oldugu, yâhud Yeryü-zü'ne çiktiginda az zaman içinde Yeryüzü'nü dolasagi içindir.Mesîh ibn Meryem'in isminin Istikaaki hakkinda çesitli görüsler söylenmis ise de, kelimenin Ibrânîce "Mesthâ"dan alinmis olduguna dâir olan vecih, hepsinden daha kuvvetli görünüyor.
Deccâl, "Karistirmak" ma'nâsindan alinmis olarak, hakk'i bâtil gibi gösterir hîleci, yalanci ve yakhzlayici ma'nâlarina gelir. Zamanin âhirinde ulûhiyet da'vâsma kalkisacak habisin ismidir ki, bunun çikisi birçok hadîslerle beraber buradaki istiâze ile de sabit oluyor.
Hayât fitnesi, insana hayâti müddetinde ariz olan belâlardir ki, dünyâya aldanmak, sehvetlere uymak, cehaletler ardindan gitmek... gibi seylerdir.
Ölüm fitnesi, ölüm sirasindaki fitnelerdir.
Bunun bir rivayeti Namaz Kitabi, "Namazin sifati bâbi"nda geçmisti.

[68] Bu duâmn tercümesi yakinda verilmisti.

[69] ErzelVl-umuri" ta'bîri su âyetlerde geçiyor:
"Sizi Allah yaratti. Sizi yine O öldürecek. Içinizden kimi bildikten sonra birsey bilmesin diye- en asagi Ömre kadar geri götürülür. Allah hakkiyla bilen, kemâliyle kaadir olandir" (en-Nahl: 70);

"...Kiminiz öldürüyor, kiminiz de bilgiden sonra artik hiçbirsey bilmemek üzere ömrünün en fena devresine dogru gerisin geri itiliyor..." (el-Hacc: 5).

[70] Hadîsteki "Ben keremden de Sana siginirim" fikrasi, basliktaki "Erzeli'l-umuri — ömrün en kötüsü" ta'bîrinin tefsîri oldugu ve uygunlugun da bu bakimdan oldugu meydandadir.

el-Herem: Pek ihtiyar olup, dermansizlik ve akil noksanligi hususunda bir çocuk gibi olmak ma'nâsmadir.

[71] Bu hadîsin daha genis bir rivayeti Hacc Kitâbi'nin sonunda, "Medine'nin fazî-letleri" bölümünde geçmisti. Âise oradaki rivayette: Medine'ye hicret edip geldigimizde Medîne, Allah'in en vebali, en hastalikli bir diyân idi. Medîne'nin Bathân sahrâsindaki vâdîden aci, pis bir su çikardi, demistir. Bu duadan sonra ve gerekli temizlik tedbirleriyle Medîne'nin suyu, havasi iyilesmistir.

[72] Balliga uygunlugu, Rasûlullah'in: "Yâ Allah, sahâbîlerimin hicretlerini tamamla, onlari topuklari üzerinde geri döndürme!" duasindan almak mümkin olur.Çünkü bunda Sa'd'in afiyetine ve hicret yurduna dönmesine duâ ve isaret vardir. Bu-hârî bunun aslini birçok yerde getirmistir. Buna çok yakin lafiz ile Cenazeler ve Vasiyetler'de geçmisti (Aynî).

[73] Bu bâbdaki dualara benzer metinler yakinda geçmis ve tercümeleri de orada verilmis oldugundan, tekrar yazilmalarina ihtiyâç görülmedi.

[74] Buhârî ayri yollardan en küçük lafiz farkiyle de olsa, sabit olan bu duâ metinlerini böylece arka arkaya ayri basliklar altinda siralamistir. Bunlara benzer metinlerin tercümeleri yakinda geçtigi için tekrar yazilmadi.

[75] Enes hakîkaten doksan yasindan fazla uzun bir ömür sürmüs, mali ve çocuklari, torunlari pek çok olmustur! (Mehmet Zihnî, el-Hakaa'ik, s. 171-174, Islâm Ansiklopedisi, IV, 273-274).

[76] Buhârî bunun bir rivayetini Gece Namazi,' 'Tatavvu' namazi ikiser ikiserdir hakkinda gelen haberler bâbi"nda getirmisti. Orada da bildirildigi gibi, bu Istihare hadîsini on kadar sahâbî rivayet etmistir. Metinlerde öne geçirme, arkaya birakma, ziyâde ve noksan gibi küçük farkliliklar vardir. Yalniz Enes ibn MâlIk'ten gelen rivayet: "Istihare eden kimse zarar görmez, istisare eden pisman olmaz, iktisâde yapan kimse ihtiyâç görmez" mealinde olup Istihareye tesvîki ihtiva etmektedir.

Istihare, istif âl babindan olup birseyin hayirlisini istemek ma'nâsinadir.

Ibnu Ebî Cemre, ruhî meyilleri söyle siralamistir: Üç evvelkiler: Himme, lemme, hatire'dir. Bunlar beser hayâlinde esiveren gelip geçici ruhî temayüllerdir. Bunlarda sebat ve istikrar bulunmadigindan, kendilerine ser'î bir hüküm sabit olmuyor. Üç sonrakiler: Niyet, irâde, azîmet'tu. Bunlarda suurun fiil ve terkten bir tarafa kat'î surette temayülü ve sahibinin o seye tamâmiyle yönelmesi ve temekkünü bulunur. Bu nevi' ruhî hâller hayir ve serr ölçüsü olabildiklerinden sahibi sevâbli yâhud ikaabli olur... Suur, bu ikinci derecedeki siddetli cereyanini almadan, henüz birinci gruptaki rûh hâllerinde istihare etmektir...

Istiharenin vicdan üzerine te'sîri vardir: Insan bir Isin hayir ve serrini, yarar ve zararim kestiremedigi, fiil ve terkinde hayrette kaldigi, sasirdigi bir sirada Istihare, en emîn bir mercî' ve en saglam bir dayanaktir. Islâm'da falcilik, gayb bilicilik yok, istihare ile isin hayirlisini Allah'tan isteme yolu vardir!

[77] Bu, Magâzî'de "Evtâs gazvesi bâbi"nda geçen uzun hadîsin bir parçasidir. Ebû Mûsâ, o seferde amcasi Ebû Âmir'in yaralanip sehîd olurken Peygamber'e kendisine duâ etmesini vasiyet ettigini haber verdigi zaman, abdest alip ardindan o sehîd için böyle duâ etmisti.

[78] Bunun birer rivayeti Cihâd'da, "Tekbîr'de sesi çok yükseltmenin mekruh ol masi bâbi"nda ve "Hayber gazvesi"nde geçmisti. Hadîs, bu zikrin hazîne gibi yüksek bir kiymette oldugunu Isbât etmektedir.

[79] Buhârî'nin isaret ettigi ve Cihâd'da geçen hadîs sudur: Câbir ibn Abdillah el-Ensârî (R): Biz seferde yüksek bir yere çiktikça tekbîr getirir (Allâhu Ekber der), yüksekten bir vâdîye indikçe de tesbîh eder {Subhânâllah der) idik, demistir.

[80] Buhârî'nin isaret ettigi bu Enes hadîsi de Cihâd'da Usfân Seferi'nden dönüsü ve yolda Safiyye bintu Huyeyy'i bineginin arka tarafina bindirmesini, devejiin sürçüp ikisinin de düstüklerini... anlattigi hadîstir. O hadîsin sonunda da "Âyi-bûne, tâibûne, âbidûne li-Rabbinâ hâmidûne" zikri vardir.

[81] Bu hadîslerden ögrendigimiz sudur: Dâima Allah'a güvenip dayanan Peygamber, harb gibi yüksek irâdelere dayanan seferlerde o bagliligini Arz'in degisiklikleri vesilesiyle izhâr ederek, sahâbîlerine göstermis ve onlann irâdelerini zaman zaman kuvvetlendirip yükseltmistir.

[82] Bu Câbir hadîsi de Buyû'da, Nafakalar'da ve baska yerlerde çok geçti. Bu 1 dîsler, evlenen çiftlere söylenecek vecîz ve câmiah duâ ve tebrik ta'bîrini ögr mektedir

[83] Yânî seytân o çocuga dîni ve bedeni hususlarinda zarar ulastiraniaz. Bundan niurâd, seytânin vesvesesini aslindan def etmek degildir. Bunun bir rivayeti Nikâh Kitâbi'nda geçmisti.

[84] Bu duâ, bastaki "Allâhumme" lafzi hâriç, el-Bakara: 201. âyetteki duadir. Peygamber bazen âyetin basina bu lafzi ekleyip, duâ olarak böyle okumustur. Bunu eklemeden sirf âyetteki lafizla duâ ettigi de çoktur. Hasene, güzellik ma'nâsma olup, insanin üzerinde tecellî eden sevinmeyi gerektirecek ni'met demektir. In-sanin bütün hâllerinde görülmesi arzu edilen dünyevî ve uhrevî her iyiligi ve ni'-meti sâmil bir sözdür. Âlimler, âhiret güzelligini cennetle; dünyâ güzelligini de ilim, ibâdet, sihhat, mal, evlâd, iyi es diye tefsîr etmislerdir. Bunlarin hepsi birer hasene, birer güzelliktir. Bu kisa olmakla beraber dünyâ ve âhiret hususlarinda istenebilecek her iyilik ve güzelligi içine alan çok câmiali bir düâ oldugu için, Peygamber en çok bununla duâ etmis ve mü'minlere örnek olmustur.

[85] Bunun çok küçük lafiz farkiyle bir rivayeti yakinda da geçmisti

[86] Hadîsin basliga uygunlugu bu "Duâ etti, yine duâ etti" ziyâdesinden alinir. Hadîsin bu ziyâdeyi ihtiva eden rivayetleri Bed'u'1-Halk, "Iblîs'In sifati bâbi"nda ve Tibb'da geçmisti.

[87] Ibn Mes'ûd'un bu hadîsleri, Abdest Alma Kitabi'nm sonunda ve Namaz Kitâ-bi'nda geçti. Ibn Umer'in hadîsi de Namâz'da, "Kunüt bâbi"nda, "Uhud gaz-vesi"nde ve Âlu Imrân: 128. âyeti tefsirinde geçmisti.

[88] Peygamber'in bu duasi akabinde siddetli bir firtina çikmis, bir gece içinde düsman ordularinin herseylerini alt-üst etmis, gönüllerini bir ümîdsizlik kaplamis ve neticede perîsân bir hâlde Mekke yolunu tutarak çekilip gitmislerdir:

Bunun da birer rivayeti Cihâd'da ve Magâzî'de geçmisti.

[89] Bunun birer rivayeti Yagmur Duâsi'nda ve en-Nisâ Sûresi tefsirinde geçmisti.

[90] Hadîsin birkaç rivayeti Namaz ve Vitr'de geçti.

Bu vak'a Uhud'dan dört ay sonra, dördüncü hicret senesinin safer ayinda meydana gelmisti. Peygamber Necdliler tarafindan verilen bir ahd ve mîsâk üzerine, "Kurrâ"

denilen yetmis kadar yetismis, bilgili sahâbîyi muallim olarak Mun-zir ibn Âmir el-Hazrecî'nin maiyyetinde Necd'e göndermisti. Iste bu kadar çok sayida yetismis kimsenin bir pusuya düsürülerek o kabileler tarafindan öldürülmeleri, Peygamber'i çok derinden üzmüs ve bu felâketi yapanlara bir ay böyle beddua etmistir.

[91] Hadîsin bir rivayeti Edeb Kitabi, "Herseyde yumusaklik bâbi"nda geçmisti.

[92] Hadîsin birer rivayeti Magâzî'de, "Hendek gazvesi bâbi"nda ve Tefsîr'de el-Bakara: 238. âyetin tefsirinde geçmisti.

Çünkü müsriklerin o gün hücumlarindan dolayi namazlari korku namazi suretiyle olsun vaktinde kilamamislar, tâ günesin batmasindan sonra kilmislardi.

Iste bu hadîsler, müsriklere, dîn düsmanlarina, dîne ve müslümânlara zarar vermelerinden dolayi aleyhlerine duâ yapildiginin delilleridir.

[93] et-Tufeyl Ibn Amr ed-Devsî, Mekke'de müslümân olup kabîlesi halkini Islâm'a çagirmaya me'mûr edilmisti. Hayber'in fethi sirasinda bâzi arkadaslariyle Pey gamber'i ziyarete gelip, kavminin islâm'i kabul etmemesinden sikâyet arz etmisti.

Bunun bir rivayeti Cihâd'da geçmisti.

[94] Peygamber(S)'in bütün ma'siyetlerden ve günâhlardan pâk ve uzak oldugu hâlde, yukaridaki dualarda günâhlarindan söz ederek magfiret niyaz etmesi, ubudiyet izhârinda kemâl göstermek ve ümmete Rabb'Ierine karsi ne yolda züll ve iftikaar arzeyleyeceklerini ögretmek içindir.

[95] Tercümesini yapmakta oldugumuz Buhârî nüshasinda bu 61. ve 62. bâb basliklari ve hadîsleri böyledir. Aynî'nin nüshasinda ise 61.'deki baslik önce olup altina 93'rakamh Ebû Hureyre hadîsi yazilmis, sonra 62.'deki baslik ve altina da Âise hadîsi yazilmistir. Kastallânî nüshasi da Aynî'ninki gibidir. Bunlarinki daha uygundur. denilecegi gibi, bunu söylemekteki sünnetlik, yalniz Fâtiha'daki duaya mahsûs da degildir.

"Âmîn", "Icabet et, kabul et" ma'nâsina bir fiil ismidir. 'V?mm"deme-ye de "Te'mîn" denilir.. Bu, Kur'ân'm nazmindan cüz' degildir. Bunun için Mushaf'a yazilmaz... {Hakk Dîni, I, 145).

[96] Hadîsin bir rivayeti Bed'u'1-Halk Kitabi, "Iblîs'in ve askerlerinin sifati bâbi"n-da da geçmisti.

Müslim, Zikir ve Duâ... Kitabi, "Tehlîl, tesbîh ve duanin fazileti babi", 28- "2691" rakamiyle getirmistir: Müslim Ter., VIII, 180.

[97] Bu hadîs, bundan önceki 96 rakamli hadîsin aynidir. Her ikisi de "Lâ ilahe H-le'llâhu vahdehû lâ serike lehu, lehu'l-mulku ve lehu'l-hamdu vehuvealâ kuttî sey'in kadir" duasini her gün okumanin yüksek faziletini bildirmektedir. Fark sudur: 95 rakamli hadîs Ebû Hureyre'den, 97 rakamli hadîs ise Ebû Eyyûb ile Abdullah ibn Mes'ûd'dandir. Ikinci fark da Ebû Hureyre rivayetinde günde yüz kerre, Ebû Eyyûb ile ibn Mes'ûd rivayetlerinde günde on defa okunmasidir. Bir de Ebû Hureyre hadîsinde va'd edilen seyler daha çoktur.

Bu hadîs üç büyük sahâbîden rivayet olundugu için, gayet kuvvetlidir. Sa-hâbî râvîler i'tibâriyle kuvvetli oldugu gibi, müellif Buhârî'ye gelinceye kadar tabiî ve etbâu't-tâbiî tabakalarindaki râvîleri yönüyle daha zengindir. Buhârî'nin bu hadîsteki rivayet zincirlerine bakilinca -muhadramlardan, tabiî ve etbâu't-tâbiî ricalinden, Buhârî'nin müteaddid seyhlerinden - o kadar çok ve yüksek râvîler görülüyor ki, Peygamber'imizin hadîsini nakletmekte seleflerimizin gösterdikleri yüksek ihtimama hayret etmemek kaabil degildir. Gerek hadîsteki Tev-hîd duasinin, gerek va'd edilen mükâfatin Peygamber'imIzin mübarek lisânindan teblîg olundugu gibi naklolundugunda riyâzî bir kesinlikle kanâat hâsil oluyor. Bu rivayetler ve kanâatler karsisinda biz Muhammed Ümmeti'ne düsen vazife, bu hacmi küçük, fakat fazileti çok büyük duayi, hiç olmazsa "Lâ ilahe ille'llâh (= Yoktur tapacak Çalap'tir ancak)" tevhîd kelimesine devam etmektir (Tev-hîd'in bu tercümesi Cevdet Pasa'nmdir).

[98] Hadîste afv, mutlak zikrolunup, siniri çizilmemistir. Bunun sinirini diger nass-lann delaletiyle ögreniyoruz: "Eger yasak edildiginiz büyük günâhlardan kaçi-^ mrsamz, sizin (öbür) kabahatlerinizi örteriz ve sizi serefli bir mevki'e sokariz" {en-Nisâ: 31) âyeti geregince, büyük günâhlardan sakinilmasi sartiyle küçüklerinin, istigfar etmeksizin bile affolunacagi müjdelenmis oluyor. Ancak bütün sarihlerin ehemmiyetle kaydettikleri üzere, bu afv, Allah hakkina âid olan günâhlarin af fidir. Kul hakki ise yalniz halâllasmakla düser. Öyleyse çok kolay olup büyük bir müjdeyi ihtiva eden bu duaya devam etmelidir.

[99] Metindeki iki kelime, iki kelâm, yânî iki cümle demektir. Nitekim "Sehâdet Kelimesi" ta'bîri de böyledir. Hakîkaten bu iki cümle âlim-câhil, büyük-küçük her müslümân için Ifâdesi kolay, Allah'i noksan sifatlardan tenzihi ve kemâl sifatlanyle övgünün en güzeli oldugu için Rahmân'a sevgili, mîzânda da agir gelecek vecîz bir duadir.

Buhârî'de geçtigi yerler:

a. Kitâbu'd-Daavât, 65. bâbda 98. hadîs.
b. Kitâbu'l-Eymân ve'n-Nuzûr, 19. bâbda 56. hadîs.
c. Kitâbu't-Tevhîd, 59. bâbda 187. son hadîs.

[100] Allah'i zikretmek, dînen ragbet ve tesvîk olunmus zikir ve dualari dille söylemek, "Bâkiyetu's-sâtihât"(d-Kehî: 46; Meryem: 76), Havkale, Hasbele, Besmele, Istigfar, Kur'ân okumak, hattâ daha efdali hadîsle, ilim müzakeresiyle, âlimlerin ilmî münâzaraianyle olur... Bu hadîste zikreden mü'min diriye, gafil de ölüye benzetilmistir. Zikreden mü'min Yaratan'ina karsi O'nu anarak bir varlik ve canlilik göstermis bulunuyor. Allah'i anmaktan gafil olan duygusuz kimse ise, ölü gibidir.

[101] Bu hadîsi Ahraed ibn Hanbel ile Müslim de Peygamber'e ulastirilmis olarak rivayet etmislerdir: Müslim, Zikr, Duâ..., "Zikr meclislerinin fadli babi", 25-"2689"; Müslim Ter., VIII, 177-178.

Âlimler: Bunlar mahlûklarin beraberinde tertîb edilmis bulunan Hafaza ve diger meleklerden gayri ve zâid olan birtakim meleklerdir. Bu seyyar meleklerin baska hiçbir vazifeleri yoktur. Bunlarin maksûdu, sâdece ilim ve zikir halkalaridir, dediler (Nevevî).

"Meclîs"ten maksad, ilim ve zikir meclislerinden bir meclistir ki, orada Allah'in kelâmi, Rasûlü'nün sünneti, sâlih selefin haberleri, zâhid, noksanliklardan ve adîliklerden uzak olan imamlarin sözleri zikrolunur. Bu gibi meclisler bu gün yok oldu da, onlarin yerine yalanin ve seytânin mizmârlarinm meclisleri konuldu (Taberî).

Biz bu hadîsin tercümesini pek az tasarrufla merhum Kâmil Mîrâs'in tercümesinden naklettik. Metinde "O dedi ki" ma'nâsinda bir haylî "Kaale"ler vardi. Merhum tercümeyi agirlastirmamak için bunlarin bir kismini birakmistir. Biz de bunlari yazmadik (M. Sofuoglu).

[102] "Tahavvül ve kuvvet ancak Allah iledir". Âlimler dediler ki: Bunun sebebi, bu kelime istislâm ve Yüce Allah'i tevfîz etme kelimesidir. O'na itaati ve O'ndan baska Sâni' olmadigini, O'nun emrini reddecek bulunmadigini, kulun ise O'-nun emrinden hiçbirseye mâlik olmadigini ikrar ve i'tirâf etmedir. "Kenz"in buradaki ma'nâsi ise, cennete biriktirilmis olan sevâbdir...

Lügat âlimleri derler ki: Havi, hareket ve çâredir, yânî hiçbir hareket, isti-tâat ve çâre yoktur, ancak Allah'in mesîeti ile vardir. Keza denildi ki: Bunun ma'nâsi, serri def etmeye hiçbir hareket, hayri elde etmeye de hiçbir kuvvet yoktur, ancak Allah iledir... Bunlarin hepsi birbirine yakin ma'nâlardir (Neve-vî)- Müslim Ter., VIII, 190-194.

Bu nâçiz Sofuoglu da bunu "Tahavvül (yânî bir hâlden bir hâle hareket edip geçme) ve buna gerekli enerji ve kuvvet, ancak Allah iledir" seklinde ifâde etmek ister!

[103] Bu hadîste "Doksandokuz" sayisi bir de "Yüzden bir eksik" diye te'yîd edilmistir. Kâtibin kaleminin yanilma ve sübhe ile baska rakamlar yazmasinin önüne böylece geçilmis ve sayi tam te'mînâta alinmistir.

Beyhakî'nin Kitâbu'1-Esmâ ve's-Sifât'inda bu hadîsin sonunda, Yüce Allah'in haber verilen bu "Doksandokuz ismi" siralanmistir.

Bu hadîs, Allah'in isimlerinin bunlardan ibaret oldugunu ifâde etmez. Bu ancak, bunlardan doksandokuzunu ezberleyip sayanin cennete girecegini haber vermektedir. Yüce

Allah'in zâti bir, güzel isimleri çoktur. Kur'ân ve hadîslerde zikrolunanlar, buradakilerden ibaret degildir. Burada Ilâhî isimlerin hepsi degil, bellenip sayilmasi ve bu kadarinin cennete girmeye vesîle olmasi hikmetinden ötürü doksandokuz tanesi zikredilmistir.
Bu hadîs ve isimler hakkinda: Müslim Ter., VIII, 164-165; Hakk Dîni, VI, 4879-4880; Tecrtd Ter., VII, 219-224.

[104] Bu hadîsin iki rivayeti Ilim Kitâbi'nda da geçmisti.